

Hea kool kui väärtuspõhine kool

Fookusteema: Väärtusarenduse analüüs

Eesmärk: analüüsida Kaarli Kooli kui väärtuspõhist ja väärtuskasvatust edendavat organisatsiooni.

Kool: Kaarli Kool (Kaarli Koguduse Lasteaed-Põhikool)

Kooli lühike tutvustus:

Kaarli Kool * (Kaarli Koguduse Lasteaed-Põhikool) on kristlikule maailmavaatele toetuv erakool, mis on orienteeritud eelkõige perekondadele, kes peavad oluliseks kristlikku maailmavaadet ja lähtuvad oma kasvatuspõhimõtetes kristlikust väärtussüsteemist, kogoduslikust kuuluvusest sõltumata.

Meie missioon on aidata ja toetada lapse arengut lähtuvalt tema ealistest iseärasustest ning arvestades tema individuaalsust. Sirguva inimese veendumus elu väärtusest ja eksistentsi tähendusest sünnib enda olemasolu väärtuslikuna kogemisest. Sellise kogemuse tekitamine on kasvatusel tähtsaim ülesanne.

Lapse ainulaadsust võib toetada vaid armastuse, austuse ja usalduse õhkkonnas ja seepärast lähtub meie kasvatus teisi kuuldavõtvast ja arvestavast põhimõttest. Meie kool on nagu õunapuu, kes annab endast kõik, et kasvatada täisväärtuslikke vilju. Siit tuleneb ka meie moto: *puu, mis kannab head vilja*.

Kaarli Kool toetub kolmele sambale: **keskkond, kogemus ja teadmised** ning võrdselt on olulised inimese **füüsiline, vaimne ja intellektuaalne areng**. Kooli väärtussüsteemi nurgakivideks on viis põhiväärtust: **üksmeel, kristlik maailmavaade, areng, juured ja inimene**. Kaarli Koolis rakendatakse väärtushoiakutel põhinevat juhtimist, mille kohta saab täpsemalt lugeda juhtimisvaldkonna 1. aspekti analüüsi alt.

Meie ajalugu läheb tagasi 19. sajandisse, mil 1880. aastal avati Väikeste Laste Hoid. Suurematele toimusid seal ka koolitunnid: piiblilugu, matemaatika, saksa keel, vene keel, käsitöö, muusika. Selts töötas 60 aastat kuni “vabastajad” selle sulgesid. 1918. aastal kutsuti ellu Kaarli Eragümnaasium, kus väärtustatud olid kristlik kasvatus ja üldhumaansed põhimõtted. Seegi kool sai tegutseda kuni 1940. aastani.

Kaarli Koguduse Lasteaia tegutsemise alguseks on 1995. aasta, mil koguduse juurde loodi kolm korda nädalas koos käinud kooliks ettevalmistav rühm, millest kujunes ajapikku välja täiemahuline lasteaed. 1998. aastast alates on lasteaial Eesti Vabariigi Haridusministeeriumi koolitusluba. Aastaid toimus pidev keskustelu sarnase keskkonna jätkumiseks kooliastmes. Eelkõige on selle huvi algatajateks meie **lapsevanemad ja õpetajad**, kes soovisid laste haridustee jätkumist samas tervikus koguduse ja lasteaiaiga. 2013. aasta juunis andis Haridus- ja Teadusministeerium välja koolitusloa Kaarli Koolile, mis alates sellest hetkest hõlmab nii lasteaeda kui ka põhikooli.

1. septembril 2013 alustas Kaarli Kooli esimene 1. klass ja igal aastal võetakse vastu üks uus esimene klass kuni kool kasvab välja täiemahuliseks põhikooliks. Kool töötab ühe klassiga igas vanuserühmas ja klasside suuruseks on keskmiselt 20 õpilast.

Sügisest 2018 õpib Kaarli Koolis 126 koolilast (1. – 6. klass) ja 81 lasteaialast (1,5 – 7 aastased).

Põhikollektiivi kuulub 1. septembri 2018 seisuga **44 töötajat**: koolis 19 õpetajat ja 1 abiõpetaja; lasteaias 12 õpetajat ja 5 abiõpetajat; eripedagoog, kultuuri- ja arendustegevuse koordinaator, sekretär, õppealajuhataja ja direktor. Lisaks põhikoosseisulistele töötajatele on kooli töösse lepinguliselt kaasatud ka logopeed, 2 arsti, psühholoog, rütmika õpetajad koolis, puutööõpetaja lasteaias ja asendusõpetajad.

Meie kooli eripäradeks on **kristlik keskkond, õppimine kõikide meeltega ning üheshingamine** – kool on tervik igal tasandil. Õppetegevus on korraldatud **üldõppe põhimõtetest** lähtuvalt, oluliseks peame **praktilisi tegevusi** ja **õppekäike**. Suuremat tähelepanu pöörame keeleõppele (saksa ja inglise keel), väärtusõpetusele ja muusikale. Õppetöö korraldamisel ja läbiviimisel püüame arvestada võimalikult palju iga lapse individuaalsusega. Õppetegevustes luuakse tingimused selleks, et laps suudaks ise teha teadlikke valikuid, oma tegevust kavandada ning kasutada omandatud teadmisi

reaalsetes (elulistest) situatsioonides. Arendatakse oskust hinnata oma tegevuse tulemuslikkust, tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumiste üle ning tulla toime ebaõnnestumistega.

Kaarli Kool on üks Eesti Kristlike Erakoolide Liidu asutajatest ja selle aktiivne liige.

Järgnevas analüüsis on illustreerivad tsitaadid toodud välja parempoolses lisalahtris.

Tsitaatide allikad: Kaarli Kooli aastaaruanded, personali eneseanalüüs, kolleegi tagasiside, meeskonnatöö analüüs, huvigruppide rahuloluuringud, lastelaagrite päevikud, õiend riikliku järelevalve teostamise kohta Kaarli Koolis.

Fotod ja videod on lisatud lõikude lõppu vastavate linkidena.

Täiendavad materjalid on viidatud otse teksti sees vastavate linkidega

Aspektide lõppu on vajadusel lisatud parendustegevused. Nendeni jõuti läbi järgneva protsessi.

Kaks korda aastas toimub Kaarli Koolis kollektiivi seminar, kus analüüsitakse möödunud perioodi ja tehakse plaane edasiseks. Poolaasta kaupa tuuakse alati välja ka kõigi tegevusvaldkondade perioodi muutused, tugevused, nõrkused ja parendusvaldkonnad. Talveseminaril 2018 analüüsiti lisaks tavapärasele arengukava tegevusvaldkondadele ka spetsiaalselt selle analüüsi tarbeks valitud aspekte ning toodi välja tugevused, mis on kirjas analüüsi tekstis, ja parendusvõimalused. Analüüsi koostanud toimik tegi hiljem kirjapandust omapoolse valiku lähtudes realselt saavutatavatest eesmärkidest.

VALDKOND	ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ	
VALITUD ASPEKTID	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tegeletakse süsteemselt teadliku väärtuskasvatusega 2. Tunni- ja õppetööväline tegevus on mitmekesine ja toetab lapse harmoonilist arengut. 3. Õppetöö aluseks on üldõpetuslik lähenemisviis (õppeained on omavahel lõimitud ja seotud igapäevaeluga) 	
Aspekt 1.	<p>Tegeletakse süsteemselt teadliku väärtuskasvatusega</p> <p>Kaarli Kooli väärtuskasvatuse eesmärgiks on armastava, turvalise ja perekondliku sisemise kliima loomine ning kristlike põhiväärtuste teadvustamine.* Kooli igapäevane elu põhineb kristliku maailmavaate ellu rakendamisel. Lisaks teadmiste ja oskuste omandamisele oleme loonud pinnase lapse väärtushinnangute kujunemiseks.* Kaarli Koolis toimub väärtuskeskkonna kujundamine täiskasvanu eeskuju, suunamise ja toetamise, isiklike kogemuste ning omandatud teadmiste kaudu. Lähtudes kooli eripärast on väärtuskasvatus esil kõigis tegevusvaldkondades nii teadmiste, kogemuste kui ka keskkonna kaudu.</p> <p>Et kogeda püha, üksmeelt ja osadust, peab laps elama läbi erinevaid olukordi. Kogemus ei saa olla ühekordne ja harv, vaid peab olema põimunud igapäevaelu ja toimetustega. Kuna kristlik väärtuskasvatus on üks meie kooli eripärasid, siis tehakse aktiivset koostööd kõigi õpetajate vahel.*</p> <p><i>Näide koostööst õpetajate vahel:</i></p> <p><i>Igal õppeaastal on Kaarli Koolis esil üks meie viiest põhiväärtusest. Sellest tuleneb õppeaasta teema ja paljud tegevused õppekasvatustöös. Traditsiooniks on kaks korda aastas toimuv ülekooliline (kaasa arvatud lasteaed) mälumäng, mis süvendab ja kinnistab teadmisi aasta teemast. Aastal 2017/18 oli põhiväärtuseks kristlik maailmavaade ja aasta teemaks “Armastus on tegu” (meie eeskujud).</i></p> <p><i>Suvises seminaris mõtestasime õpetajatega läbi erinevate rühmatööde lahti aasta teema ja valitud väärtuse, jõudes kindlate märksõnade ja rõhuasetusteni. Selle õppeaasta mälumängu teemaks otsustati võtta eeskujud (Piiblist, ajaloost ja Eesti ühiskonnast). Seejärel moodustasime lasteaija ja kooliosa õpetajatest meeskonnad, kes jagasid omavahel ära valdkonnad küsimuste välja mõtlemiseks. Mälumäng viidi läbi eraldi lasteaias ja mõlemas kooliosas, kuhu olid kaasatud ka selle kooliosa õpetajad. Mälumängu selgus, et teatud Piibli karaktereid lapsed ei tunnegi nii hästi, kui arvasime. Samas näitas mälumäng hästi ka seda, mis lastel oli õpitud hästi kinnistunud.</i></p>	

Me ei räägi väärtustest ainult väärtusõpetuse tunnis, vaid need elatakse tõeks igapäevaselt, kas lõimituna erinevate ainevaldkonna tundides, söögi- ja hommikupalvetes, õppekäikudel, huvitegevuses, projektinädalatel, pereüritustel, erimeelsuste lahendamisel jne.*_* Tagasiside kogumise viisid on kirjeldatud aspekti lõpus (aspekti tõendus põhise hinnangu alused).

Kaarli Kool toetub viiele põhiväärtusele. Igal aastal on õppe- ja kasvatustöö aluseks üks nendest väärtustest, millest lähtub aasta teema ja aasta prioriteedid. 2017/2018 õppeaastal oli aasta teemaks “Armastus on tegu”, eelnevatel aastatel on aasta teemaks on olnud veel näiteks “Juured meid kannavad” või “Maailma kalleim aare”. Viie aasta jooksul käiakse läbi kõik kooli põhiväärtused.*

Tavad ja rituaalid

Palved ja palvused

Palvus on võimalus kogeda osadust ja kasvada üksmeeles. Koos palvetades ja palvesõnu seades õpivad lapsed tunnetama palve väge ja vajadust.

Koolinädal algab kooliosa ühise hommikupalvusega, mida viib läbi kooli kaplan. Palvusel on aktiivselt kaasategevad ka lapsed, kes loevad ette Piibli tekste ja oma klassi poolt eelnevalt ettevalmistatud palveid. Palvuse osa on ka laulmine, mis on hea võimalus lastele kristliku/kiriku muusika tutvustamiseks. Palvus lõpeb Meie Isa palvega.

Hommikuringid lõpevad hommikupalvega, mille läbiviimiseks kasutavad õpetajad sageli pärlipalvust, saladuslaekapalvust jm.*

Söögipalve on laste igapäeva elu lahutamatuks osaks juba sõimerühmast alates. Lapsed teavad ka erinevaid söögilaule, mida hakatakse samuti õppima juba lasteaias.

Pildid: [1](#), [2](#)

Jumalateenistusel osalemine, kirikuaasta rütm

Osalemine jumalateenistustel ja palvustel aitab lapsel kogeda osadust Jumalaga ning teiste inimestega. Heaks tavaks on saanud kogu koolipere ühised palvused ja jumalateenistused Kaarli kirikus tähtsamatel kirikupühadel.

Pildid: [1](#), [2](#), [3](#), [4](#)

Kirikuaastaring

Kooliaasta kulgeb kirikuaasta rütmis. Kirikuaasta koosneb erinevatest perioodidest, millel on oma eripärad ja tavad. Näiteks vaiksemasse paastuaega ja tõsisemate pühade aega ei planeerita rõõmsaid ja tujuküllaseid ettevõtmisi; jõuluajal on kogukonnale ja koosolemisele ning heategevusele

Lapsesuu:

„Mulle meeldib, et saame igal hommikul kokku ja mõtiskleme Jumala üle.“

suunatuud ettevõtmisi jne.* Vastavalt kirikuaastale on kooliosas klasside vahel ära jaotatud suurte kirikupühade ajal ettekantavad näidendid - kolmas klass – jõulunäidend, teine klass – ülestõusmispühade näidend jne.

Pildid: [1](#), [2](#), [3](#)

Õppetöö

Hommikuringid

Iga lasteaia- ja koolipäev algab rühma/klassi ühise päeva sisse juhatamisega ehk hommikuringiga, kus käsitletakse õpetaja eestvedamisel erinevaid teemasid, mis lähtuvad perioodi teemadest, aktuaalsetest ühiskonnateemadest, kiriku- ja rahvakalendri pühadest ning laste endi huvist. Hommikuringi eesmärgiks on sujuv sissejuhatus päeva; laste silmaringi laiendamine; laste kuulamis- ja eneseväljendusoskuste arendamine ning erinevatel teemadel kaasamõtlemine. Hommikuringi osa on hommikupalve.

Pilt [1](#), [2](#)

Väärtusõpetuse tunnid

Väärtusõpetuse tunnid toimuvad kord nädalas. Väärtus- ja usuõpetus toetab isikliku väärtussüsteemi kujunemist, mõtete, sõnade ja tunnetega kooskõlas elamist, oma valikute põhjendamist ning enda heaolu kõrval ka teistega arvestamist.

Väärtusõpetuse ainekava on dokument, mis kajastab õppeaine õppimise eesmärke ja sisu klasside kaupa, eeldatavaid õpitulemusi, läbivate teemade käsitlemist ja üldpädevuste kujundamist. Selles on kirjas ka lõiminguvõimalused ainesiseselt ja valdkonnaainete vaheliselt.

Väärtusõpetuse ainekavas käsitletavat teemat saab jagada neljaks alateemaks: Vana Testamendi lood, Uue Testamendi lood, elu kristlasena, kiriku- ja rahvakalendri pühad. Teemade käsitlemine muutub vastavalt laste vanusega põhjalikumaks.* Samuti arutatakse igapäeva elu olulistel teemadel: märkamine, hoolimine, ausus, viisakus, headus, sõprus jne. Olulised on ka laste enda poolt väljapakutud teemad, mis neile antud ajahetkel tähtsad on.

Näide laste poolt tõstatatud teemast:

Lasteaia Lehekese väärtusõpetuse tund. Kuna teema oli lapse/laste jaoks väga oluline, vajab see pikemat käsitlemist mitme päeva jooksul. Lehekese rühmas (3-4 aastased lapsed) suri ühe lapse vanaisa. Lapsevanemad rääkisid juhtunust õpetajatele. Juhtunu mõjutas väga palju lapse käitumist,

Õpetaja:

Minu jaoks algab väärtusõpetus seestpoolt väljapoole: õpetaja ja õpilase isiklikust usuelust, Jumalasuhtest ja – pildist. Kõik muu on juba meetod või vahend või keskkond selle ümber. Esmalt sisu ja seejärel muu. Mul on hea meel, et meil tegeletakse mõlemaga!

see peegeldus läbi tema emotsioonide ja meeleolu ning see omakorda mõjutas ka kõigi teiste laste emotsioone. Õpetajad otsustasid teema lastega läbi rääkida, et mitte jätta last oma küsimustega üksi. Aluseks võeti Ülestõusmispühade lugu, mis aitab lastel mõista, milline on inimese eluring. Loo käigus arutleti ka selle üle, kuidas teised (nii lapsed kui täiskasvanud) saavad olla sellele lapsele toeks, teda aidata. Kuna teema on üsna raske, siis õpetajad ei kiirustanud seda teemat ka järgnevate päevade jooksul lõpetama, vaid lasid lapsel rahulikult küsimusi esitada ja oma mõtteid väljendada. Tulemuseks oli lapse käitumisest selgelt näha, et teema oli tema jaoks lahti räägitud. Väga oluline oli siinkohal ka see, et lisaks täiskasvanutega rääkimisele sai laps sellest rääkida ka oma rühmakaaslastega, kes samuti olid kogu arutellu aktiivselt kaasatud. Nii tundis laps tuge mõlemalt poolt. Samuti said õpetajad veel ka edaspidi arvestada, et kui laps oli mõnel päeval natuke mõtlikum, siis teda mõisteti ja talle anti rohkem võimalusi kas omaette olla või näiteks võimaldati talle pikemat päevaund jne. Ka kaaslased oskasid sellega arvestada. Kogu rühm õppis sellest samuti palju – kuidas olla toeks mures kaaslasele, kuidas tulla toime erinevate ja natuke hirmutavate emotsioonidega ning kuidas julgeda küsida abi täiskasvanult erinevate murede korral.

Väärtusõpetuse tundides on teemade tutvustamiseks kasutusel erinevad meetodid ja näitevahendid: põrandapildi* meetod, Godly Play meetod jne. Igapäevaselt on kasutusel saladuslaekapalvus ja pärlipalvus*. Eelmisel õppeaastal keskenduti näiteks aasta teema “Armastus on tegu” raames näiteks eeskujude käsitlemisele*, mille tutvustamiseks on tõlgitud materjale ka teistest keeltest.

Õppekäigud

Õppekäikude eesmärgiks on aidata kinnistada õppetegevustes saadud teadmisi, laiendada laste silmaringi ja siduda teoreetilised teadmised praktilise kogemusega. Väärtus- ja usuõpetuse raames on toimunud mitmesugused õppekäigud erinevatesse kirikutesse, sünagoogi külastused, palverännakud, teematunnid kirikutes jm. (Näited õppekäikudest lk 18 ja 49)

Pildid: [1](#), [2](#), [3](#)

Õpetaja

Õpetajate ühine väärtusruum

Õpetaja isiklikul eeskujul on väga suur tähtsus kujuneva isiksuse arenemisel ja väärtuste edasi andmisel.* On oluline, et meie õpetajad jagaksid kooli ühiseid väärtusi ning sellest lähtume ka uute õpetajate valikul. Ühine arusaam pedagoogilistes põhimõtetes ja maailmavaates on toimiva koolielu

Lapsesuu:

Meil on toredad õppekäigud, näiteks Pühavaimu kirik oli päris muljetavaldav.

aluseks. Peame oluliseks n.-ö. õpetajate kollektiiviks kasvamist erinevate õpetajatele mõeldud ettevõtmiste kaudu: meeskonnatöö koolitused, seminar-laagrid, arendustoimkondade töös osalemine, erinevate tähtpäevade ühised tähistamised jne.

Pildid: [1](#), [2](#), [3](#)

Õpetajate vaimne kasvamine

Oluline on õpetaja pidev vaimne kasvamine eneseharimise ja osaduses olemise kaudu.

Õpetaja amet nõuab suurt pühendumist ja suurt taht teha tööd südamega. Õpetajad saavad (vaimu)jõudu ammutada igakuistelt osaduslikelt kokkusaamistelt, kus arutleme koos koguduse vaimulikega erinevate vaimsete teemade üle.

Kollektiivi vaimsust ja ühtekuuluvustunnet tugevdavad palved seminaridel ja koosolekutel ning palverännakud.

Pildid: [1](#), [2](#)

Väärtuskasvatusealased koolitused õpetajatele

Kaarli Kooli õpetajad osalevad süsteemselt väärtuskasvatuse alastel koolitustel. Koolituste eesmärgiks on ühise väärtusruumi kujundamine, õpetaja isiklik vaimne areng ja samuti õpetaja professionaalsuse tagamine väärtusõpetuse õpetamisel.*

Koolitusvajadus selgub läbi: õpetajate arenguveestluste, õpetaja enesehindamise ankeetide, ühiste arutelude erinevatel nõupidamistel, väärtuskasvatuse alaste tegevuste ja uute meetodikate analüüsimise.

Näide koolituse mõjust:

Õpetaja Katrin leidis võõrkeelsest kirjandusest uue põneva põrandapildi meetodika väärtuskasvatuse tundide rikastamiseks. Ta tutvus iseseisvalt meetodilise kirjandusega ja katsetas seda oma tundides. Sisekonverentsil tutvustas õpetaja Katrin meetodikat ja viis kogu kollektiivile läbi näidistunni. Meetodika sai õpetajate ja laste poolt hea vastuvõtu ja see on leidnud laialdast kasutamist lasteaia ja kooli väärtuskasvatuse tundides. Aja jooksul oleme tõlkinud materjale eesti keelde ja pannud kokku vajalike materjalide ning vahendite kogu.

Pildid: [1](#)

Väärtuskasvatusalane kirjandus õpetajate

Oluliseks võimaluseks enda harimisel ja ühiste mõistete ning arusaamade süsteemi kujunemisel kollektiivis on nii väärtuskasvatuse kui ka pedagoogilise kirjanduse lugemine. Õppeaasta alguses lepatakse kokku paar raamatut, mida loeb kogu kollektiiv ja see lähtub võimalusel aasta teemast. Seminar-laagris toimub mõttevahetus-arutelu nende raamatute üle. Püüame leida raamatu, mis sobiks kokku meie aasta teema ja väärtusega. Näiteks eelmisel aastal olid nendeks raamatuteks kristlikust kirjandusest L. Maasburg "Ema Teresa Kolkatast" ja pedagoogilisest kirjandusest G. Keller "Südamega koolis" ning J. Juul "Kool kriisis". Eelnevatel õppeaastatel oleme lugenud kristlikust kirjandusest J. Philippe "Aeg Jumalale", C.S. Lewis "Lihtsalt kristlus", koostaja ja toimetaja P. Valk "Töid religioonipedagoogikast" ja pedagoogilisest kirjandusest J. Brophy "Kuidas õpilasi motiveerida", K. Nugin "Üldõpetuse rakendamine lasteaias", L. ja R. Eyre "Kuidas oma lastele väärtusi õpetada", toimetanud E. Kikas "Õppimine ja õpetamine koolieelses eas".

Kogukond

Kogukonna ühisüritused (õpilased, lapsevanemad, õpetajad)

Ühisüritused on kogu koolipere (õpilased, lapsevanemad, õpetajad) hõlmavad ja ühendavad ettevõtmised. Nende eesmärgiks on ühiste väärtuste ja maailmavaate jagamine, osaduse kogemine, tähtsate sündmuste ühine tähistamine, ühtsustunde loomine ja suurendamine. Mõned näited: kooli- ja lasteaija hooaja ava- ja lõpuaktused, advendilaadad, kevadlaadad, matkad, väljasõidud, kooli sisulist arengut toetavad ettevõtmised jpm.

Näide kogukonna ühisürituse korraldamisest - kevadlaad:

Eesmärk on peamiselt heategevuslik koolimaja ehituse toetuseks. Tähtis on ka kogukonna ühtekuuluvustunde kasvatamine. See toetab meie üht peamist eripära üheshingamine - kool on tervik igal tasandil - ja väärtusi üksmeel ja areng.

Kevadlaata organiseerib toimikond, mis koosneb eelkõige lapsevanematest kui ka lastest ning õpetajatest. Kevadlaata on peetud juba mitmeid aastaid ning ülesanded ja rollid on selle ajaga loomulikult teel välja kujunenud: lapsevanemad vastutavad korraldusliku poole pealt, õpilasfoorum meelelahutuse eest, õpetajad laada sisu/kontserdi eest.

Tagasiside annavad samuti kõik osapooled – lapsed, lapsevanemad ja kooli personal.

Tagasiside on olnud hea, sellepärast ongi sellest kujunenud juba tava. Positiivse tagasiside näitajaks on ka see, et lapsevanemad soovivad laata korraldada ja lapsed soovivad esineda. Samuti on osavõtt laadast aasta aastalt suurenenud ja sellest on kujunenud kevadine suurüritus peredega, mis ühendab oluliselt kooli- ja lasteaiaperet.

Peale laata tehakse laadast analüüsi nii lapsevanematekogus, pedagoogilistes nõukogus ja laada toimkonnas. Lisaks analüüsile tehakse juba uusi märkmeid järgmise aasta laadaks. Laadalt saadud tulu on kasutatud sihtotstarbeliselt, selle eest on ostetud spordivahendeid, ehitatud keeleklass, ostetud kooli- ja lasteaiamööblit.

Pildid: [1](#), [2](#), [3](#)

Heategevusprojektid

Peame väga oluliseks, et lapsed õpiksid juba varakult märkama abivajajaid ja keskenduksid saamise asemel pigem andmisele. Sellest johtuvalt oleme korraldanud erinevaid heategevuslikke ettevõtmisi ja osalenud ka väljaspool kooli korraldatud heategevusaktioonides.

Näide jõuluaegsetest heategudest:

Kooliosas on tekkinud juba traditsioon (5 aastat), et detsembrikuu jooksul teeb iga laps koos perega heateo. Selle eesmärgiks ei ole kuidagi üksteise ületrumpamine, kes tegi kõige suurema ja vägemava heateo, vaid õpetada lapsi märkama ja hoolima meid ümbritsevast. Jõulupäeval räägivad lapsed klassides üksteisele, mida nemad sel aastal tegid, mida nad sellest õppisid ja kogesid. Nende viie aasta jooksul on tehtud palju ja erinevaid heategusid, mille tulemusena on laste maailmapilt palju avardunud, nad on õppinud märkama abivajajat enda kõrval, õppinud teadlikumalt hoolima oma lähedastest, õppinud hindama kallite inimestega koos oldud aega jne. Heategusid on olnud väga erinevaid: on kogutud riideid vähekindlustatud peredele; kogutud vajalikke asju koerte ja kasside varjupaigale; külastatud vanatädi, keda kaua aega ei olnud nähtud; aidatud vanaemal puid laduda; veedetud üks tore päev koos ristivanematega; koristatud pühadeks kodukirikut jne

Pildid: [1](#)

ASPEKTI TÕENDUSPÕHISE HINNANGU ALUSEKS ON:

- Väärtuskasvatuse tegevuste hulk ja sisu:
 - poolaasta ja aasta aruanne;
 - tegevuskava täitmine;

- laste ja lapsevanemate tagasiside.
- Hommikuringide, väärtuskasvatuse tundide, õppekäikude jms läbiviimine:
 - tööplaanide analüüs;
 - rühmade ja klasside õppetöö aruanded;
 - ainekava ja õppekava analüüs.
- Õpetajate väärtusühtsus ja osadus:
 - personali enesehinnang,
 - kollektiivi meeskonnatöö analüüs,
 - arenguestlused (ka vaimulikuga);
 - loetud raamatute analüüs;
 - ühine analüüsiprotsess;
 - pidaja tagasiside.
- Õpetajate koolitus:
 - koolitusplaani analüüs;
 - personali enesehinnang.
- Kogukonna üritused;
 - laste ja lapsevanemate tagasiside;
 - üritustes analüüs – aruanne

PARENDUSVALDKONNAD JA EDASISED TEGEVUSED

Väärtuskasvatuse ainekavad vajavad süstemaatilist analüüsi ja vajadusel parendamist.

- Olemasolevate ainekavade analüüs kogu pedagoogilise kollektiiviga ja parenduste sisseviimine. Parendusvajadusi on erinevaid: mõningad parendused on seotud olemasoleva tegevuse ümbertõstmisega teise kuusse (praktiline elu on näidanud, et teemade käsitus sellises järjekorras oleks loogilisem), mõnel juhul on täheldatud teemade kordusi, mida ei ole mõtet aastast aastasse ühel viisil käsitleda jne.
 - Õpetajad vaatavad kuupõhiselt kõigi vanuseastmete ainekava üle, teevad vajadusel muudatusi/parendusi.
 - Kevadistel analüüsikoosolekutel räägitakse need täpsemalt kogu kollektiiviga läbi ja viiakse parendused sisse.
- Sõimerühma väärtusõpetuse ainekava väljatöötamine.

	<ul style="list-style-type: none"> • III kooliastmes väärtus- ja usuõpetuse ainekava väljatöötamine. <p>Nagu näitavad tunnivaatlused, koostatud töökavad ja arutelud pedagoogilises nõukogus, kasutatakse väärtuskasvatuse materjale ja meetodikaid ebaühtlaselt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pedagoogilistes nõukogudes väärtuskasvatusalaste meetodiliste vahendite tutvustamine. • Iga õppeaasta alguses olemasolevate vahendite üheskoos ülevaatamine ja uute materjalide tutvustamine. • Veebipõhise materjalikogu loomine. 	
Aspekt 2.	<p>Tunni- ja õppetöövälise tegevus on mitmekesine ja toetab lapse harmoonilist arengut.</p> <p>Tunni- ja õppetöövälise tegevusega (huvitegevus ja kogukonna sündmused) toetame lapse harmoonilist arengut ja positiivset kasvamist, võimaldades tal avastada ja arendada oma võimeid nendes valdkondades, mis talle enim huvi pakuvad. Oleme loonud keskkonna, kus iga laps saab vastavalt oma huvidele valida endale meelepärase tunnivälise tegevuse, mis aitab tal kujuneda loovaks, sõbralikuks ja hästi toimetulevaks ühiskonna liikmeks. Ühiste ettevõtmistega loome ja soodustame kogukonna tunnet, rõõmu koosolemise ja -tegemisest, ühisvastutust ning osadust.</p> <p>Huvitegevus.</p> <p>Mitmekesine huvialategevus aitab lastes tekitada huvi erinevate teemade ja valdkondade vastu, jõuda selgusele oma tugevates külgedes ja arendada sotsiaalseid oskusi. Kaarli Kooli huviringide süsteem on üles ehitatud järgnevalt: muusikastudio, loovusklubi, keeltekklubi, Juhuu-sportklubi ja kirikukool.* Esimeses kooliastmes on lapsel võimalik tutvuda õppeperioodide kaupa erinevate valdkondadega, et siis nende seast hiljem välja valida endale sobiv/sobivad.</p> <p>Huvitegevus on pidevas arengus. See on seotud hetkel eelkõige kooli iga-aastase laienemisega ja uute vanuserühmade lisandumisega. Lasteaialastel ja kooliõpilastel on võimalus osa võtta 28 huviringi tööst. Huvitegevusest osavõtt on aktiivne, õppeaastal 2017/2018 võttis erinevatest huviringidest osa 229 last. Mitmed lapsed osalevad rohkem kui ühes huviringis. Vastavalt kooli prioriteetidele on huvitegevus osaliselt lõimitud ka kooli tunniplaani (koorilaul, inglise keel II klassis ja solfedžo).*</p>	<p>Õpetaja: <i>Erinevad üritused, pere kaasatus kooliellu, lai huvitegevuste valik loovad lapsele võimaluse mitmekülgsele vaimu, hinge ja ihu arendada.</i></p> <p>Lapsesuu: <i>Tore, et igasugused huviringid on oma koolis, seal saab teistega kiiremini sõbraks.</i></p>

Muusikastuudio all tegutsevad beebikool, mudilaste muusikaring, 4 erinevat laulukoori; õppida saab ka soololaulu ja erinevaid pille (kitarr, klaver, plokkflööt, flööt, väikekannel, löökpillid ja Suzuki meetodikal viiuliõpe). Võimalik on õppida nii individuaal- kui ka rühmatundides. Alates teisest pilliõppe aastast on kohustuslik ka solfedžo. Pilliõpe on laste seas väga hinnatud ning peaaegu pooled kooli õpilastest on sellega seotud. Õppeprotsessi juures peame oluliseks väljundiks ka esinemiskogemuse andmist erinevatel kooli- ja kogukonnaüritustel.* *

Loovusklubi alla kuuluvad igal õppeperioodil erineva teemaga reaalsuunaline Ahaa-klubi (näiteks mõtlemismängud, fotograafia, arhitektuur jne) ja humanitaarsuunaline Ohoo-klubi (käelised tegevused, loovtants, nukuteater jne.) ning kunsti- ja käsitööringid, draamaring, lego-robotika ja male.

Keelteklubis on võimalik süvendatult tegeleda rootsi, inglise ja saksa keelega.

Juhuu-spordiklubi all tegutsevad jalgpalli- ja sportmängude ring, Capoeira, Idla võimlemine ning liikumisring. Peame oluliseks inimese harmoonilist arengut eelistades üldfüüsiliselt arendavaid sportlikke tegevusi.

Pildid: [1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#)

Kogukonna sündmused

Kooli- ja lasteaialastel ning nende peredel on võimalik osaleda ühisüritustel, perekohvikutes, perejumalateenistustel ja laagrites. Kogukonna sündmused on sageli korraldatud koostöös Kaarli kogudusega. Nendel ettevõtmistel on meie töös väljakujunenud kindel koht ja rütm.

Ühisüritused

Umbes kord kuus toimuvad pereüritused (näiteks väljasõidud, perepäevad, tähtpäevade tähistamine jm.). Need pakuvad osalemisvõimalust ja osadust erinevate kirikupühade või tähtpäevade raames, aga vahel ka lihtsalt mõnusa koosolemise ja –tegemise vormis. Pereüritusi korraldatakse ka rühmades ja klassides ühtsustunde kasvatamiseks. Eestvedajateks on nii lapsevanemad, lapsed kui ka õpetajad.

Näide vanemate korraldatud pereüritusest:

Kevadeti saadi ühe lasteaia rühma pere juures kogu rühmaga kokku, et lasteaialõppu tähistada.

Viimasel lasteaia aastal toimus Õunakese rühma (6-7 aastased) perelaager/lõpupidu Prangli saarel.

Sõideti Pranglile ühe lapse suvekoju. Üritus oli kahepäevane, kaasas oli kogu pere (õed-vennad ja isegi vanavanemad). Kõik läbi aastate rühmaga seotud õpetajad olid samuti kaasatud.

Lapsevanem:

Ei oska ühte ja ainust sündmust välja tuua, kõik on toredad, laps on alati eevil ja õnnelik, kui saab neist osa võtta.

Pereüritust organiseeris peamiselt lapsevanem, kelle juurde mindi. (praamipiletid, ööbime ja söömine - osaliselt võeti toidumooon ise kaasa). Tutvuti saarega, mängiti mängu, käidi ujumas ja õhtul tehti lõket.

Lubati, et jätkatakse selle traditsiooniga ka siis, kui ollakse juba koolis.

Perekohvikud

Kohvikud on hea võimalus ühendada osaduslik koosolemine huvitava teemaga. Perekohvikud toimuvad kord kuus oktoobrist maini. Iga kord on esil üks teema (pedagoogiline, ühiskondlik, psühholoogiline, kristlik), mida avab oma ala spetsialist. Iga kohviku osaks on väike muusikaline etteaste meie muusikastuudio lastelt.*

Kevadeti üldist tagasisidet küsides aasta jooksul toimunud üritustele küsime, millistest teemadest on vanemad huvitatud ja keda nad sooviksid perekohvikutes kuulda. Samuti oleme uurinud, millega nad ise on nõus panustama. Konkreetsed teemad kasvavad välja vajadusest ja võimalustest, mida lapsevanemad ja õpetajad on soovinud ja milliseid ettepanekuid teinud. Samuti sellest, milliseid inimesi on meil õnnestunud leida. Peale perekohviku vestlust oleme ka verbaalset tagasisidet küsinud. Teemasid on tõstatatud lapsevanemate koosolekutel, hoolekogus, tervisenõukogus, pedagoogilises nõukogus. Perekohvikutes osaleb keskmiselt 30 inimest.

Näide perekohviku teemast:

Läbi laste arenguvestluste selgus lapsevanemate huvi, kuidas toetada oma lapse tervist ja arengut läbi toitumise, liikumise ja puhkuse. Planeerisime teema käsitlemise sama õppeaasta perekohvikusse. Teemat käsitles Tervise Arengu Instituudi spetsialist. Peale seda võttis kooli Tervisenõukogu arutlusele laste liikumis- ja toitumisharjumused. Selle tulemusena viidi sisse klassidesse ja rühmadesse liikumis- ja toitumispäevikud, mida lapsed täitsid kokkulepitud perioodi, mille lõppedes said lapsed teha kokkuvõtte.

Perejumalateenistused

Neli korda aastas toimuvad kooli ja koguduse kogukonda ühendavad jumalateenistused, kus teenivad kaasa nii lapsed kui ka lapsevanemad.

Näide perejumalateenistusest:

Lõikustänapüha perejumalateenistused toimuvad igal aastal oktoobri teisel pühapäeval. Pered toovad kirikusse kaasa erinevaid sügisande. Sügisannid toovad altari ette lapsed koos peredega. Teenistusel esinevad lauludega kooli koorid. Piiblitekste ja palveid loevad lapsed koos vanematega.

Jutluse ajal toimub lastele eraldi tegevus. Peale jumalateenistust toimub lõikustänupüha laat, kus kool on väljas oma kohvikuletiga, kogutakse raha koguduse tarbeks (möödunud aastal näiteks kiriku oreli remondi tarbeks).

Laagrid

Kaks korda aastas toimuvad koguduse lastelaagrid, millest võtavad osa ka koolilapsed.*

Laagritel on alati vaimulik teema, mis teostatakse lastele ealiselt sobivas ja atraktiivses tegevuses.

Toimuvad teematunnid, rühmatööd, maastikumängud, meisterdamised, katsed ja mõttekojad, lõbusad sportmängud, temaatiline õhtuprogramm jne. *

Kord aastas korraldame perelaagreid. Teemad sünnivad koguduse vaimulike ja kooliõpetajate ühisel ideestamisel ja nende valikul on olulisel kohal kristlike hoiakute ja väärtuste kujundamine, perede toetamine kristliku kasvatuses osas. Perelaagris on suur roll osadusel. Tegevused on jagatud nii, et kogu pere saab ühiselt osaleda laagrikavas, kuid toimub ka tegevusi, mis on mõeldud eraldi lastele ja nende vanematele.

Pildid: [1](#), [2](#), [3](#)

ASPEKTI TÕENDUSPÕHISE HINNANGU ALUSEKS ON:

- Huvitegevus:
 - statistika (ringide arv, osalejate arv, kohal käimine jm);
 - sisu mitmekesisuse analüüs ja aruanne;
 - ringijuhendajate tagasiside;
 - laste ja lapsevanemate tagasiside.
- Kogukonna sündmused:
 - laste ja lapsevanemate tagasiside;
 - ürituste loetelu ja analüüs – aruanne.

PARENDUSVALDKONNAD JA EDASISED TEGEVUSED

Seoses kooli laienemisega vajab huvitegevus pidevat arendust.

- Huvitegevuste mitmekesistamine vastavalt laste huvidele ja vanusele.
- Huviringides osalemise võimaldamine lastele väljaspoolt kooli kogukonda.

Lapsesuu:

Laager oli ülilahe, tulen kindlasti jälle! Siin sai nalja ja siin oli tegevust. Kõige toredamad olid sõbrad, et nad toetasid, aitasid ja arutasid.

„Mis värvi on armastus?“ nii ütlevad laulusõnad. Aga mina tean: armastus on kirju nagu Kaarlikese laagripere.

	<p>Koostöö lapsevanemate vahel on rühmiti ja klassiti ebaühtlane (on selgunud õppeaasta ürituste ja lapsevanematekogu tegevuse analüüsist).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rühma ja klassi pereürituste korraldamisel lapsevanemate vastutuse suurendamine läbi konkreetsete ülesannete jaotamise vanemate vahel. • Oma rühma ja klassi ürituste tava väljatöötamine. 	
<p>Aspekt 3.</p>	<p>Õppetöö aluseks on üldõpetuslik lähenemisviis (õppeained on omavahel lõimitud ja seotud igapäevaeluga).</p> <p>Kaarli Kooli õppetöö aluseks on üldõpetuslik lähenemisviis. Üldõpetus on õppekavas olevate õppeainete seostamise viis, mis püüab tänapäeva killustunud maailmapilti ühendada. Üldõpetus avardab ja muudab koolis õpetatavaid aineid elulähedasemaks ja seob neid igapäevaeluga. Laps õpib eeskujul, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise ja harjutamise kaudu. Üldõpetus arendab lapses vaatlusvõimet, iseseisva töö tegemise oskust ja mõtlemist, ergutab fantaasiat ja laiendab lapse huvide ringi. Üldõpetuses luuakse tingimused selleks, et laps suudaks ise teha valikuid, oma tegevust kavandada ning kasutada omandatud teadmisi elulistes situatsioonides. Üldõpetuslik lähenemisviis võimaldab kasutada mitmekesiseid ja paindlikke õppevorme.*</p> <p>Aasta-, perioodi- ja nädalateemad</p> <p>Õppe- ja kasvatustöö planeerimine Kaarli Koolis lähtub õppekavas püstitatud eesmärkidest ja ainekavadest, õppeaasta teemast ja prioriteetidest. Igal õppeaastal võetakse fookusesse üks viiest kooli põhiväärtusest nii, et viie aasta jooksul käiakse kõik läbi. 2017/18 õppeaastal oli fookusväärtuseks <i>kristlik maailmavaade</i>. Ühise arutelu käigus mõtestati valitud väärtus lahti ja leiti selle aasta rõhuasetused. Sellest lähtuvalt sõnastati õppeaasta teema “<i>Armastus on tegu: hoolin, märkan, teenin</i>”. Aasta teemast tulenevad nädalateemad* on aluseks kogu õppetöö korraldusele ning nendest lähtuvalt toimuvad ka erinevad üritused ja õppekäigud. Ühine õppetöö planeerimine toimub suveseminaridel (õppeaasta teema ja prioriteetid) ja pedagoogilise nõukogu koosolekutel, kus arutatakse läbi järgmise perioodi ühisüritused, klasside/rühmade ettevõtmised, lõimingu võimalused ainevaldkondade vahel jne. Tööplaanide täitmine interneti-keskkonnas võimaldab õpetajal jälgida, mida ühes või teises aines käsitletakse ja nii on ainetevahelist lõimingu kergem planeerida.* Samuti toimub pedagoogilise</p>	<p>Lapsesuu: <i>Õpetaja õpetab meile kõike, mida elus vaja.</i></p> <p>Õpetaja: <i>Üldõpetuslik lähenemisviis aitab kasvada tervikliku maailmapildiga ja mitmekülgset haritud inimestel.</i></p> <p>Õpetaja: <i>Aasta-, perioodi- ja nädalateemad on alati inspireerivad ja pakuvad palju võimalusi erinevate valdkondade sidumiseks.</i></p>

nõukogu koosolekul eelmise perioodi analüüsimine, mille põhjal seatakse uued eesmärgid järgnevaks perioodiks. Ühiselt planeeritu elluviimise eelduseks on õpetajate igapäevane koostöö.

Õppetöö korraldus (lastest lähtuv paindlik aja- ja tunnisisu planeerimine).

Üldjuhul on õppetunni kestus koolis 45 minutit. Lähtudes üldõpetuslikust lähenemsviisist ja õppe spetsiifilistest vajadustest võib tundide kestus muutuda sõltuvalt tunnis sisust, õpetamise loogikast või laste töövõimest pikemaks või lühemaks. Kasutame vajadusel nii paaris- kui kolmiktunde, mis annab parema võimaluse teemasse süvenemiseks. Lasteaia osas on nii tegevuse, aja kui sisu planeerimine veelgi paindlikum.

Näide paaris- ja kolmiktunnist koolis:

2. klass. Teema: vesi, vee erinevad olekud.

Selle teema raames viidi tundides läbi mitmeid katseid. Mõned katsed viis läbi õpetaja, mõned viisid läbi lapsed ise. Katsete läbiviimine, nähtu põhjal arutelu ja järelduste tegemine, olulise kirjapanek võtab päris palju aega ja seda ühte tundi ei mahuta. Kuna aga see teema on just selline, mille peaks läbi võtma korraga, et lapsel tekiks tervikpilt, siis siin oli kolmiktunni kasutamine väga asjakohane. Kuna tegevus oli nii vaheldusrikas, lapsed olid ka kehaliselt aktiivsed (ei pidanud istuma ainult pingis), siis ei muutunud see kolmiktund nende jaoks raskeks, vaid vastupidi – huvi säilis viimase minutini. Tulemuseks oli see, et praegu, olles juba suuremad lapsed, seostavad nad kohe paljusid vee teemasid selle tunniga, sest see on neile nii hästi meelde jäänud. Ja muidugi võimaldas see tund suurepäraselt ainetevahelist lõimingut nii loodusetundmise, matemaatika, emakeele kui ka peenmotoorika arendamise (katsete tegemine) vahel.

Õppetunnid ja tegevused võivad toimuda koolis/lasteaias või ka väljaspool kooli/lasteaeda ekskursiooni või õppekäiguna. Siia alla kuuluvad kohtumised erialaspetsialistidega ning teemaüritused. Lasteaias toimuvad õppekäigud/ekskursioonid/teemapeod kord nädalas. I kooliastmes toimub õppekäik samuti kord nädalas, II kooliastmes üle paari nädala. Õppimine võib toimuda reaalses ja/või virtuaalses keskkonnas nii rühmatööna kui ka iseseisvalt. Õpetaja planeerib projekti-, õues- ja muuseumiõppe ning ekskursioonid ja õppekäigud reeglina iga kuu alguses koos tööplaanide tegemisega.*

Lapsesuu:

Siin on tore õppida, sest saab palju erinevaid asju teha: lugeda, palju matemaatikat teha ja õppekäikudel käia. Nii ma suudan paremini keskkonda tajuda.

Õppekäigud on ägedad, kõige ägedam oli töökasvatuse päev, seal ei saa ainult mõtlemisharidust, vaid ka tööharidust. Seda on vaja pärast elus oma aia tegemiseks näiteks.

Lapsevanem:

Väga meeldib see, et toimub palju õppekäike. Need on lapse silmaringi väga palju avardanud.

Õpetaja:

Õppekäik annab hea võimaluse rakendada koolis õpitut väljaspool maja.

Näide lasteaia õppekäigust:

Raeapteegi külastus. Eelnevalt oldi lasteaias juba mitu päeva räägitud ravimtaimedest, nende raviomadustest, kinnistava õppekäiguna käidi Raeapteegis. Seal kuulsid lapsed veel oma ala spetsialistidelt lähemalt, kuidas ja milliseid ravimtaimi korjata, kuidas neid kuivatada jne. Lapsed said ise uhmerdada taimi ning nendest endale teed valmistada. Lapsed õppisid tundma tuntumaid ravimtaimi ja nii mõnigi laps korjas sellest innustatuna suvel samuti ravimtaimi, kuivatas need korralikult ja tõi sügisel lasteaeda, kus koos rühmakaaslastega tehti neist teed.

Õppekäigu eesmärgiks oli lastel lasteaias õpitu kinnistamine ja praktikas erinevate tegevuste läbitegemine. Õppekäik täitis eesmärgi hästi, hilisemast laste tagasisidest võis korduvalt kuulda, et kui üks või teine külmetuse sümptom ligi hiilima hakkas, teadsid lapsed, missugust ravimteed tuleks kõigepealt juua. Saadud teadmistest johtuvalt, oskasid lapsed suvel korjata ravimtaimi, neid õigesti kuivatada jne. Aastateemaga seotus: teadvustada lastele kui oluline on tervis ja selle eest hoolitsemine (hoolimine, märkamine). Põhiväärtuseks on inimene.

Näide õppekäigust koolis:

Viienda klassi lapsed käisid ajalootunni raames EELK arhiivis. Seal tutvustati neile dokumentide hoidmise korda, miks ja mida hoitakse/säilitatakse. Lapsed nägid väga vanu raamatuid ja dokumente, halvas korras dokumentide korrastamist jne. Lastele räägiti ka sellest, et iga raamatut ja dokumenti tuleb hoida, sest ühel hetkel on see väga olulise ajaloolise tähendusega. Peale õppekäiku muutus laste hoiak ka oma õpikutesse ja vihikutesse, neid hoiti märksa rohkem.

Õppekäigu eesmärgiks oli lastele näidata seda suurt tööd, mida arhiivi töötajad erinevate dokumentide ja raamatute hoidmisel teevad; et lastes kasvaks teadmine, et minust sõltub palju, kuidas käsitsen oma õpikut, töövahendeid. Samuti oli eesmärgis tutvustada arhiivi kui sellist ning miks teatud dokumente/raamatuid just ajaloo huvides seal hoitakse.

Õppekäik täitis oma eesmärgi tõstes lastes teadlikkust, et meist igapäevast sõltub, kas meie asjast jääb ka ajaloo arhiividesse materjale ning andis neile teadmise, mis dokumente EELK arhiivis hoitakse. Seda kinnitab näide, et selleaastases ajalootunnis mingit teemat käsitledes, oskasid lapsed öelda, kus Eestis sellekohaseid dokumente võib leida.

Aastateemaga ja põhiväärtustega seotus: teadvustada lastele, et minu käitumisest (hoolimisest, teadvustamisest jne) sõltub palju, kas ka tulevastel põlvkondadel on erinevates arhiivides võimalik uurida materjale meie aja kohta, olgu need siis õpikud, uurimistöö jne. Põhiväärtuseks on juured.

Näide õuesõppe tunnist:

Neljanda klassi tunni põhiteema oli mõõtmine. Erinevate kauguste ja kõrguste hindamine, mõõtmine erinevate mõõtvahenditega (sammudest kuni suurte joonlaudadeni). Selle teema raames toimus ka lõimingu loodusõpetusega - lapsed määrasid erinevaid puulehti ja mõõtsid neid; emakeelega – õpiti liitsõnu puude nimetusi õppides; liikumine (rühmatöö)– erinevate ülesannete täitmine meeskonnaga aja peale. Selle tunni eesmärgiks oli siduda teadmised reaalse eluga, arendada laste silmaringi ise asju proovides ja katsetades.

Õuesõppe tunni eesmärgiks oli klassiruumis omandatud teadmised siduda reaalse eluga; ise asju läbi katsetades õppida tegema järeldusi.

Eesmärgi täitmine: järgmiste päevade tundides oli õpetaja koostanud nii suulisi kui kirjalikke ülesandeid, et saada lastelt tagasiside, kas ja mil määral oli õuesõppe tunnis läbi tehtu ka meelde jäänud. Tulemused olid väga head – lapsed oskasid asju/nähtusi kirjeldada ja kogetu põhjal teha loogilisi järeldusi.

Aastateemaga seotus: Tegu oli õuesõppetunniga (pargi tunniga), siis aastateemaga seotus väljendus eelkõige looduse hoidmises, et peale minu tundi oleks park samasugune, nagu enne (n: puulehti ei pea puu küljest ära võtma, et neid mõõta; mõõta sammudega saab ka nii, et mingit taime jne ei kahjusta jne). Põhiväärtuseks on inimene ja areng.

Ainetevaheline lõimingu.

Lõimingu ühendab ainevaldkonnad ja tegevusliigid ühtseks tervikuks, nii et need on omavahel seotud, täiendavad ja läbivad üksteist päeva, nädala ja aasta lõikes. Teemasid käsitletakse loogilises järjestuses, üks tegevus tuleneb teisest ja kutsub esile järgmise. Lõimingu täidab oma eesmärgi siis, kui ta aitab kaasa käsitletavas teemas tervikpildi kujunemisele.

Näide lasteaiast:

Leivaprojekt. Tervet nädalat hõlmav projekt. Alustati lastele leivavilja tutvustamisest, käidi läbi kogu leiva lauale jõudmise teekond – vilja külvamisest kuni meie toidulauale jõudmiseni. Käidi poes ja tutvuti leivasortide ja hinnaga; leiva kujudest johtuvalt õpiti erinevaid geomeetrilisi kujundeid; õpiti poest ostmist ja rahaga toimetamist/arvutamist; heledamat ja tumedamat tooni; erinevaid maitseid; tutvuti ilukirjandusega, kus räägiti leivast ja leivateost ning lõpuks küpsetasid lapsed ise ka n.ö. Kaarli Kooli leiva.

Õpetaja:

Minu jaoks on lõimingu väärtuseks eelkõige tervikpildi loomine elust, st holistiline arusaam inimesest ja tema teadmistest-oskustest. Me ei õpi mitte sahtleid erinevate aine nimedega, vaid terviklikku kompoti, kus nii siirupil, nelgil, pirnil kui ka purgil endal on oma koht, tasakaal ja roll.

Näide koolist:

Pudruprojekt. Koolis hõlmas see paari päeva, mille jooksul lapsed said palju teoreetilisi ja praktilisi teadmisi erinevatest putrudest. Selle projekti raames lõimiti erinevaid valdkondi: matemaatikas arvutati pudru keetmiseks vajalikke koguseid, emakeeles kirjutati lauseid erinevate pudru nimetustega, inimeseõpetuses räägiti tervislikust toitumisest ja hommikusöögi vajalikkusest laiemalt jne. Samuti õppisid lapsed rühmatööd, projekti lõpus pidid meeskonnad valmistama täiesti iseseisvalt ühe pudru, mida pidid teistele rühmadele tutvustama (head omadused, kasulikkus, mis viljast jne) ja selle ka serveerima.

Aktiivõppemeetodite kasutamine ja teoreetiliste teadmiste sidumine igapäevaeluga.

Õppeprotsessis kasutatakse aktiivõppe meetodeid, mis ärgitavad last avastama, tegema koostööd, tegutsema situatsioonikeskselt, lahendama elulisi ülesandeid, iseseisvalt ja kriitiliselt mõtlema, hindama enda ja teiste tööd.

Näiteid kasutatud aktiivõppe meetoditest:

Kirjandus.

Raamatukonverents. Lapsed lugesid läbi raamatu ja selle esitlus toimus konverentsi vormis. Lapsed olid koolis pidulikus koolivormis, nad olid eelnevalt valmistanud suupisteid ja jooke, mida konverentsi vaheaegadel süüa ja juua. Ettekanded toimusid teemavaldkondade kaupa (ulmekirjandus, seiklusjutud, loodusjutud jne). Raamatukonverents toimus kogu koolipäeva jooksul. Eelnevalt oldi tundides juba räägitud ja ka läbi tehtud n.ö. esinemise ABC (korrektne kehakeel, ladus esitlus, korralik riietus, kaasahaarav ja kuulamapanev esitlus jms). Nüüd said lapsed selle päris konverentsi vormis läbi teha. Lisaks oma klassi õpilastele käisid konverentsi jälgimas ka teiste klasside lapsed (vahetundide ajal).

Väärtusõpetus.

Bibliodraama - Maarja ja Marta lugu. Lisaks loole, mida lapsed teada said, sai iga laps mängida läbi iga rolli, kuidas tema konkreetselt seda sündmust läbi oma silmade nägi. See oli põnev nii laste kui õpetaja jaoks ja niimoodi rolle läbi mängides mõistsid lapsed hästi, et igapäevaelus võib olla oma arvamus ja seisukoht ning me ei ole keegi sellepärast halvemad ega paremad, kui meie mõtted alati ei ühti.

Kaljule ja liivale ehitatud majad. Loo jutustamise käigus ehitas õpetaja ühe maja liivale ja teise kindlale pinnale, kivile. Lugude jutustamine meeldib lastele väga, aga kui sinna juurde lisada veel

n.ö. loo läbi tegemine päriselt, siis jääb see lastele väga hästi meelde. Ja meelde jääb ka fakt, et liivale ehitatud asjad elus ei kesta (vanemates klassides sai siia juurde rääkida ka juba ülekantud tähenduses, et valele ülesehitatud elu ei püsi, et ilma vundamendita õppimine /baasteadmised/ on mõttetu tegevus jne).

Loodusõpetus.

Kõikvõimalikud katsed – vees lahustumine (muld, sool, liiv jne); osakeste suurus (purki erinevate suurustega asjade mahutamise; valguse - ja varjuteater jne. Ise katsetades, katses osaldes või asju uurides kogeb laps, et koolis õpitu on päriselt ka seotud igapäevaelus vaja minevate teadmistega.

Lapsi suunatakse õppeprotsessis aktiivne olema – ise uurides, avastades, katsetades ja järeldusi tehes. Erinevaid teemasid käsitledes antakse lapsele valmiskujul ainult n.ö. baasteadmised, teema käsitluse ja järelduste tegemiseni peab laps jõudma ise. Isegi siis, kui ta mingis etapis lahenduseni jõudes eksib ja jõuab tänu sellele tõest erinevale tulemusele, õpib ta sellises tööprotsessis palju. Proovides erinevaid variante vastuseni jõudmiseks, peab laps meelde tuletama eelnevalt õpitu ja seda püüdma loogiliselt siduda käesoleva infoga, kavandada oma tegevust, et see oleks võimalikult efektiivne, suutma tehtut analüüsida ning tuleviku jaoks teha järeldusi. Õpetaja on pigem huvitekitaja rollis ja annab lapsele valmis teadmisi võimalikult vähe. Kuid õpetaja eelnev ettevalmistus ja läbimõtlemine sellise tunni läbiviimiseks on väga olulised. Huvi tekitajaks võib olla väga väikene praktiline element tunni alguses (n. katse lumega, õuna pooleks lõikamine, erinevate helide tekitamine pillidel jne) kui pea kogu tundi hõlmav praktiline tegevus, mille baasilt õpilased ise hakkavad asju edasi uurima/katsetama jne. Et teadmine, milleni õpilane jõudis, ei jääks ainult teadmiseks paberil või teadmiseks klassiruumis, kinnistatakse neid erinevate õppekäikudega, teemapäevadega, projektidega jne. Nii saab laps aru, et neid teadmisi, mida koolis saadakse, läheb tal vaja ka päriselus. See omakorda tekitab huvi uute teadmiste vastu.

Näide õpilase aktiivsusest õppeprotsessis:

6. klass, teema muld. Õpetaja andis lastele mullast baasteadmised (muld elu keskkonnana). Kui need olid omandatud, käisid lapsed Loodusmuuseumis mulla tekke näituses. Seal said nad ise uurida mulla koostist, millised putukad/organsimid seal elavad jne. Lapsed uurisid ja vaatlesid mulda iseseisvalt ja panid vaatluse tulemused kirja. Järgmisel tunnil analüüsisiti laste vaatlustulemusi ja tehti ühiselt nähtu põhjal järeldusi.

Aktiivõppe elemente kasutatakse rühmatöös, paaristöös, ajurünnakutes, uurimis-, projekt- ja digiõppes. Uusi teadmisi edastatakse süsteemselt ja neid seostatakse varasemate kogemustega ning võimalusel kinnistatakse ka praktilistes tegevustes.

Õppekäikude, ekskursioonide, teemaürituste, projektinädalate jms. eesmärgiks on aidata kinnistada õppetegevustest saadud teadmisi, laiendada laste silmaringi ja siduda teoreetilised teadmised praktilise kogemusega. Need toetavad üht meie kooli eripära – õppimist kõigi meeltega.

Praktilise elemendi kasutamine tundides/tegevustes.

Õppetöö mitmekesistamiseks on meie jaoks väga olulised praktilised tegevused. See on otseselt õpitu sidumine reaalse eluga, mis on üldõpetuse lahutamatu osa. Praktiline tegevus on päeviti ja teemati väga erinev – mõnel päeval on see väga väike liigutus/tegevus juhatajaks sisse mõnda teemat, teinekord hõlmab see kogu päeva. Näiteks on lastega valmistatud raamatuid; toimunud on valguse-varju mõõtmine, laudade-toolide mõõtmine; erinevad mahuühikud on praktiliselt läbi proovitud; läbi on viidud kokandustunde ja pudruhommikuid; lindudele on valmistatud rasvapalle; toimunud on toitude värvinädal (iga päev tutvustati erinevat värvi juur - ja puuvilju); on külvatud seemneid ja istutatud taimi; metsast on klassi toodud väga erinevaid asju ilmestamiseks teemat, mida hetkel käsitletakse jne.

Perioodiprojektid ja projektinädalad.

Projektid ärgitavad lapsi iseseisvusele ja teatud teemat süvendatult käsitlema.

Iga õppeperioodi väljundiks koolis on perioodi teemast lähtuv projekt. Kooliaasta on jagatud 5 perioodiks ja iga perioodi kestvus on 7 nädalat. Tavaliselt valmib ka perioodi projekt selle aja jooksul. On olnud ka mõned projektid, mis on nõ. perioodi ülesed ja kestnud mitu perioodi.

Näiteks on valminud tervisliku toitumise/retseptiraamatud, Tallinna makett, sugupuud, erinevad heategevusprojektid jne. Lasteaias viiakse läbi aasta teemast ja prioriteetidest lähtudes 3-4 projektinädalat, mille jooksul käsitletakse üht konkreetset teemat süvendatult (värvide nädal, loova liikumise nädal jne).*

Näide perioodi projektist:

Perioodi teema “Iga puu on algul väike”. Projekti teema “Minu arengu lugu” ja projekt viidi läbi 3. klassis. Perioodi alguses palus õpetaja lastel ja lapsevanematel otsida kodust lapsest pilte beebipõlvest alates ning panna piltide juurde märksõnu, mida laps juba selles arengufaasis oskas

Õpetaja:

Perioodide projektid pakuvad süvenenuma võimaluse asju põhjalikumalt “läbi katsuda”.

teha. Koolis koostasid lapsed märksõnadest lähutvalt iga pildikese kohta jutu. Siis paigutati pildid plakatile (A3 paberil), plakati taust värviti pastellidega. Kui plakat oli valmis, siis kõik lapsed esitlesid klassile oma töid. Perioodi lõpus tehti töödest ka näitus.

Pildid: [1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#), [6](#), [7](#)

ASPEKTI TÕENDUSPÕHISE HINNANGU ALUSEKS ON:

- Pidev pedagoogilise kollektiivi ühine analüüsiprotsess:
 - pedagoogilised nõupidamised,
 - õppekasvatustöö aruanne,
 - tegevuskava analüüs jms.
- ühised tööplaanid ja nende analüüs;
- poolaasta ja õppeaasta aruanne;
- saksa keele õpetamise analüüs Goethe Instituudile;
- kollektiivi meeskonnatöö analüüs;
- laste ja lapsevanemate tagasiside.

PARENDUSVALDKONNAD JA EDASISED TEGEVUSED

Üldõpetusliku lähenemisviisi kasutamine ja ainetevaheline lõiming vajavad pidevat arendamist.

- Õpetajate koolitusvajaduse väljaselgitamine (arenguestlus, tunnivaatlus) ja koolitusplaani kinnitamine (direktor).
- Õpetajate koolitamine lõimingu ja üldõpetuse valdkonnas.
- Ühine tegevuste analüüs ja järgneva perioodi planeerimine.
- Lõimingu põhimõtete väljatöötamine aineõpetuse tingimustes.

VALDKOND	KESKKOND	
VALITUD ASPEKTID	<p>1. Toetatakse väärtusühitse keskkonna kujunemist.</p> <p>2. Sisekeskkond toetab kooli väärtuskeskkonda</p> <p>Kaarli Kooli igapäevane elu- ja töökorraldus baseerub kristlikul maailmavaatel ja väärtustel. Armastava, turvalise ja perekondliku sisemise kliima loomine, kristlike põhiväärtuste teadvustamine ja nendest lähtumine, kristlike põhitõdede ja kultuuri eakohane tutvustamine ja kogemine on kooli igapäevatöö aluseks.</p> <p>Väärtuste ja hoiakute kujunemisel on oluline osa neid toetaval keskkonnal. Seetõttu pöörame suurt tähelepanu sellele, et kooli olulised väärtused kajastuksid ja oleksid nähtaval meid ümbritsevas keskkonnas.</p>	<p>Lapsevanem:</p> <p><i>Kommunikatsiooniruum kooli, kodu, õpetaja, lapse ja vanema vahel on ühine. Kõik osapooled saavad aru, et meie kõik koos loomegi ühise kooli, millel on põhiväärtused. Me moodustame kogukonna ning seda toetavad nii välised näitajad (koolivorm, koolilaul jms) kui ka põhiväärtustest tulenevad ühisüritused ja ettevõtmised, kus tunnetatakse, et ollakse ühine meeskond ja me ajame ühist asja.</i></p>
Aspekt 1.	<p>Toetatakse väärtusühitse keskkonna kujunemist.</p> <p>Kaarli Kooli arengukeskkonna moodustavad kooli väärtussüsteem, kooli kogukond ja sisekeskkond. Kooli väärtussüsteemi nurgakivideks on viis põhiväärtust: üksmeel, kristlik maailmavaade, areng, juured ja inimene. *</p> <p>Väärtussüsteem</p> <p>Igal õppeaastal on erilise tähelepanu all üks viiest väärtusest. Fookuses olevast väärtusest lähtuvalt sõnastavad kooli õpetajad üheskoos (suveseminaril) <u>õppeaasta üldise teema ja perioodide ning nädala teemad</u>, millest lähtuvad õppetegevused nii lasteaias kui ka koolis: hommikuringide teemad, rühmade ja klasside projektid, erinevate ürituste sisu, õppekäigud jne. Samuti tulenevad valitud väärtusest ja teemast õpetajate koolitused, õppekäigud ja kirjanduse soovitusel.</p> <p>Väärtussüsteemi oluliseks osaks on <u>kiriku- ja rahvakalendri pühadering</u>, mis on igal õppeaastal raamiks ühiste tegevustele. Ühiste palvustega Kaarli kirikus tähistatakse suuremaid kirikupühi (jõulud, Suur Reede /ristitee, ülestõusmispühad, nelipüha). Rühmades ja klassides tähistatakse ka väiksemaid kiriku- ja rahvakalendri pühi (mardipäev/kadripäev; vastlad/tuhkapäev, 1. advent,</p>	

lõikustänapüha jt). Ühiselt tähistatakse ka rahvuslikke tähtpäevi (vabariigi aastapäev, emakeelepäev jt).

Kooli kogukond

Kaarli Kooli kogukonna moodustavad õpetajad, õpilased, lapsevanemad ja Kaarli kogudus.

Väärtuskeskkonna loomisel ja kujundamisel on õpetajal keskne roll. Õpetaja on keskkonna looja, arengu toetaja ning suunaja. Õpetajad loovad oma hoiakute, uskumuste ja väärtushinnangutega lasteaia/kooli õhkkonna.

Kaarli Kooli õppekavas on välja toodud õpetaja väärtused (Jumalat, ennast ja teisi inimesi ning ümbritsevat keskkonda austav, lapsi hoidev ja armastav, missioonitundega ja pühendunud oma tööle, kooli kultuuriruumi väärtuste looja ja kandja), mis on õpetaja eneseanalüüsi vahend – see aitab õpetajal teha kõlbelisi valikuid, et langetada otsuseid ning hinnata nii enda kui ka teiste toimimist.* Alates 2017. aasta sügisest on kooli juures kogunenud õpilasfoorum.* Õpilasfoorum tegutseb vabatahtlikkuse alusel ja selle töös osalevad õpilased alates teisest kooliastmest, õpilasfoorumis töös osaleb 10-15 õpilast. Õpilasfoorumis ülesandeks on kasvatada ühisvastutust, „meie tunnet“ ja rakendada õpilaste aktiivsust kooli arendamisel ning koolielu rikastamisel ja mitmekesistamisel. Näiteks on õpilasfoorumis saanud õpilased kaasa mõelda ja ettepanekuid teha selles osas, millise kujunduse saavad koolimaja laienedes koridorid ja milliseid tegevusi võiks seal olla võimalik vahetunni ajal või pärast kooli teha, ideestada kooli üritusi jms.

Näide õpilasfoorumis tegutsemisest:

Üheks õpilasfoorumis ülesandeks oli kooli kevadkontserdil ja laadal kontserdi vahepauside sisustamine ühistegevustega. Õpilasfoorumis koosolekul korraldasid õpilased ajurünnaku, kus ühiselt mõeldi välja võimalike tegevusi ühistegevusteks. Hiljem ideid hinnati ja valiti parimad ideed teostamiseks. Õpilased jagasid, kes millise tegevuse ettevalmistuse ja läbiviimise eest vastutab. Vastutajad koostasid nimekirja vajaminevatest vahenditest ja viisid ürituse ajal tegevused läbi. Õpilased õppisid selle käigus koostööd, planeerimist, üksteisega arvestamist.

Kaarli Kooli jaoks on oluline, et kooli väärtushinnanguid jagaksid ka pered. Tavapärased on vestlused peredega enne lasteaia või kooliga liitumist, et selgitada potentsiaalsele lasteaia või kooliperega liitujale meie väärtusi ja kasvatuspõhimõtteid. Lasteaia või kooliga liitudes aktsepteerib perekond kooli väärtusi ja kodukorda. Lasteaias täidavad sügisel uued lapsevanemad ootuste küsimustiku* , vastustest teevad rühmade kaupa kokkuvõtte õpetajad ja võimalusel arvestavad

Õpetaja:

Eeskujuga õpetab rohkem kui sada sõna.

Õpetajate omavaheline soe suhtlus loob keskkonna, mis aitab lastel end turvaliselt tunda.

Lapsesuu:

Mul on koolis sõbrad ja see on nagu teine kodu.

nendega tegevuskava ning tööplaanide koostamisel. Kevadel küsitakse tagasisidet kõigilt lapsevanematelt ja lastelt.* Tagasisidega arvestatakse järgmise õppeaasta tegevuste planeerimisel. Igal aastal toimuvatel arenguvestlustel* on õpilase arengu toetamise kõrval esil ka väärtuste ja hoiakutega seotud küsimused.*

Keskmiselt kord perioodis koguneb lapsevanemate kogu.* Selle tuumiku moodustavad kõikide klasside ja rühmade esindajad, aga koosolekud on avatud kõigile huvilistele. Lapsevanemad on kaasa haaratud ka paljude ürituste korraldamisesse, olnud mitmete kooli traditsioonide algatajad ja käimashoidjad (näiteks advendi- ja kevadlaat jne).

Pöörame tähelepanu õpetajate ja lapsevanemate vaimsele kasvamisele. Siin on meil hea koostöö kooli pidaja Kaarli kogudusega. Nii õpetajad kui ka lapsevanemad on oodatud koguduse pereüritustele, vestlusõhtutele vaimulikega, perekohvikutesse jms.

Koguduse vaimulikud osalevad aktiivselt nii koolielu planeerimises kui ka kooli igapäevaelus. Koguduse abiõpetaja on ühtlasi ka kooli kaplan. Kaplan viib läbi hommikupalvuseid ja kooli jumalateenistusi. Õpilastel, õpetajatel ja lapsevanematel on võimalus vajadusel vaimulike poole pöörduda hingehoidlikeks vestlusteks.

Sisekeskkond

Sisekeskkonna suurima ja nähtavama osa moodustavad lasteaia ja kooli ruumid. Ruumid moodustavad terviku, milles valitseb kodune, turvaline ja soe õhkkond.

Lähemalt ja laiemalt vaatame kooli sisekeskkonda kui kooli väärtuskeskonna toetajat järgmise aspekti analüüsis.

ASPEKTI TÕENDUSPÕHISE HINNANGU ALUSEKS ON:

- Väärtussüsteem – kõik sisehindamise tegevused.
- Kogukond:
 - laste tagasiside;
 - õpetajate tagasiside;
 - kollektiivi meeskonnatöö analüüs;
 - lapsevanemate tagasiside;
 - pidaja tagasiside;
 - lapsevanematekogu arvamus;
 - õpilasfoorumi arvamus;

	<ul style="list-style-type: none"> ○ arenguestlused laste, lapsevanemate ja personaliga. <p>PARENDUSVALDKONNAD JA EDASISED TEGEVUSED</p> <p>Seoses kooli pideva laienemisega vajab uute töötajate adapteerimine suurt sisemist ressursi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Kooli töötaja käsiraamatu väljatöötamine. <p>Aeg ajalt ilmnevad õpetaja ja lapsevanema suhtluses erinevused kooli ja kodu kasvatupõhimõtetes ja väärtusruumis.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Välja töötada Kaarli Kooli alusdokument lapsevanemale, mis tutvustab kooli olulisemaid väärtusi, põhimõtteid, tavasid ja traditsioone. ● Tõhustada teavitustööd (kooli ja lasteaia tutvustamisel, lapsevanemate koosolekutel, infotundidel jne). 	
Aspekt 2.	<p>Sisekeskkond toetab kooli väärtuskeskkonda.</p> <p>Kaarli Kooli sümboliks on puu, mis kannab head vilja.*</p> <p>Meie tunnuslause on saanud inspiratsiooni Vana Testamendi esimesest psalmist “Siis ta on otsekui puu, mis on istutatud veeojade äärde, mis vilja annab omal ajal ja mille lehed ei närtsi; ja kõik, mis ta teeb, läheb korda”.</p> <p>Lasteaias on 5 rühma, mille nimed tulenevad meie kooli sümbolist – õunapuust. Koidu tn. 12 asuvad meie lasteaia kõige väiksemad rühmad – Ubinad (1,6-3-a.) ja Lehekesed (3-a.). Toompuiestee 4 asuvad vanemad rühmad – Päikseke (4-a.), Pilveke (5-a.) ning Õunake (6-a.).</p> <p>Kooli logo kujundus on saanud inspiratsiooni Kaarli kiriku rohelistelt altarikatetelt. Kuldest ristist kasvavad välja rohelised oksad. Kuladne värv sümboliseerib meie väärtusi. Roheline värv kasvamist, arengut ja lootust. Logo on teostanud Piret Mikk. Kooli logo kasutatakse kooli visuaalse identiteedi loomisel. See on kasutusel kooli lipul, trükistel, diplomitel ja tänukirjadel, tunnistustel, õpilaspäevikul ja mujal.</p> <p>Kooli sümboolikast lähtub ka Kaarli Kooli koolivorm.* * Koolivormi eesmärgiks on hoida oma kooli tunnet ja kujundada ka visuaalselt rahulikum õppekeskkond. Koolivorm koosneb erinevatest elementidest. Kasutusel on igapäevane ja pidulik koolivorm. Koolivormi saavad tellida ja kasutada ka lasteaia vanemate rühmade lapsed. Pidulikel sündmustel kannavad sageli ka õpetajad koolivormi või selle elemente.</p>	<p>Lapsevanem:</p> <p><i>Ühine kujundus kõiges ja kõikjal koolis toetab väärtuskeskkonda. Lapsel on pidevalt silme ees, mis on selle kooli eripärad.</i></p>

Kooli sümbolika on kasutusel ka ruumikujunduses.* Ruumide kujunduses peame lisaks praktilisele poolele oluliseks ilu ja esteetikat. Kujundamises ja sisustamises kasutatakse läbiva joonena rahulikke, pastelseid ja kooli sümbolikaga sobivaid toone. Mööbel on kvaliteetne ja vastupidav ning võimalusel naturaalsest materjalist. Ühest küljest on sisekeskkond ühtne, st. et rühma ja klassiruumide sisustamisel lähtutakse oma visioonist tulenevatest sisustuselementidest – nt. õunapuu pildid; koolis ning lasteaias on nähtaval kohal kristlikud sümbolid. Rühmades ja klassides on lihtsad altarid ning kõikides majades on seinal kirikuaasta kalenderring.

Näide kirikuaasta rütmist ja liturgilistest värvidest klassi ja rühmaruumides:

Teatud pühasid ja kirikuaasta perioode tähistavad erinevad liturgilised värvid ja neid põhivärve on viis (valge - rõõm, puhtus; roheline - tasakaal, kasvamine; punane - Püha Vaim, kiriku ja märtrite värv; violett - leina ja patukahetsuse värv; must - leina värv). Kaarli Koolis ja Lasteaias kasutame liturgilisi värve kirikuaasta kalendrist tulenevalt rühma altari linikut valides. Kirikuaasta kalender on kõikide Kaarli Kooli majade koridori seintel ning altari katteid vahetatakse rühmades sellele vastavalt. Tänu meie väikeste altarite katete vahetamisele ja sellele tähelepanu juhtimisele märkavad lapsed ka kirikus sama rütmi ja tänu kalenderringile teadvustavad selgemalt kogu kirikuaasta rütmi.

Teisest küljest on moodustunud väiksemad tervikud lähtuvalt vanuseastmest: Koidu maja, Kaarlis lasteaias osa ning koolis erinevad kooliastmed (erinevatel korrustel). Sellised omavahel kontseptsiooniliselt ühendatud, kuid siiski eraldi "pesad" võimaldavad suurema turvatunde tekkimist. Kõikides klassides ja rühmaruumides on nii kooli kui ka riigilipu laualipud.

Oluline osa Kaarli Kooli sisekeskkonnas on Kaarli kirikul. Kaarli kirikus toimuvad kõik suuremad ja tähtsamad kooli kogukonna üritused (kooliaasta algus- ja lõpuaktus, kirikupühade palvused, kontserdid).

Toetamaks laste mitmekülgset arengut oleme alustanud ka temaatiliste vahetundide pidamist. Nii toimuvad liikumisharjumuse edendamiseks kord nädalas tantsuvahetunnid. Sellele lisaks oleme pidanud ka vaikuse vahetundi Suurel nädalal. Plaanis on temaatiliste vahetundide pidamist laiendada ja lisada muid regulaarselt toimuvaid tegevuslikke vahetunde.

Näide tantsuvahetunnist:

Igal teisipäeval toimub meil tantsuvahetund, kus suurele ekraanile näitame Just Dance mängu videosid. Lapsed on tantsuvahetunni kiiresti omaks võtnud ja ootavad seda innukalt. Tantsuvahetunnist võtab osa suurem osa õpilasi. Samuti on lastel võimalus esitada soovilugusid.

Lapsesuu:

Mulle valmistab rõõmu see, et meil on väike kool ja vähe õpilasi. Nii tunnen ma ennast kindlana.

	<p>Pildid: 1, 2</p> <p>ASPEKTI TÕENDUSPÕHISE HINNANGU ALUSEKS ON:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Materiaalse baasi analüüs; ● laste tagasiside; ● õpetajate tagasiside; ● lapsevanemate tagasiside; ● pidaja tagasiside; ● kollektiivi ühine analüüs. <p>PARENDUSVALDKONNAD JA EDASISED TEGEVUSED Koolimaja ei ole veel lõplikult välja arendatud.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Koolimaja juurde- ja ümberehituse lõpetamine ning sisustamine (aineklassid, kunsti- ja muusiklass, kabel, õueala jm). 	
--	--	--

VALDKOND	JUHTIMINE	
VALITUD ASPEKTID	<ol style="list-style-type: none"> 1. Väärtusarendusega tegeletakse süsteemselt ja järjepidevalt. 2. Kooli igapäevane tegevus lähtub teadlikust sihiseadest. 	
Aspekt 1.	<p>Väärtusarendusega tegeletakse süsteemselt ja järjepidevalt.</p> <p>Kaarli Koolis on rakendatud väärtushoiakutel põhinev juhtimine (VPJ), kus ühiste eesmärkide ja isikliku motiveerimise kaudu on protsessi kõik töötajad aktiivselt kaasatud.</p> <p>VPJ on juhtimiskontseptsioon, mis toetub kõigis protsessides organisatsiooni põhiväärtuste tasandile. Organisatsioonis on määratletud ühised väärtushoiakud, juhtideed ning tulevikunägemus. Nendest juhitudvad kõigis oma tegemistes kõik organisatsiooni liikmed. Lähtudes sellest, et haridusasutuses on kultuuri ja inimsuhete roll tunduvalt suurema tähtsusega kui ehk mõnes äriettevõttes ja kasvatus ise on väärtuspõhine protsess, oleme oma koolis leidnud, et VPJ kasutamine on mõttekas ja tulemuslik.</p>	

Organisatsiooni põhiväärtused on välja töötatud koostöös personaliga. Väärtused on reaalseks aluseks nii ühisele otsustusprotsessile kui ka igapäevasele tööle, kus igale töötajale antakse tema vastutusala piires vabadus ise otsuseid vastu võtta.* Ühised väärtused toetuvad kristlikule maailmavaatele.

Ühiste väärtushoiakute rakendamine loob soodsa koostöökliima, tekitab tugevamat missioonitunnet ja pühendumist ning teeb ühiste eesmärkide saavutamise tunduvalt efektiivsemaks. Väärtushoiakud omavad kesket rolli nii iga üksiku organisatsiooni liikme isiklike tõekspidamiste kui ka organisatsiooni ühiste väärtuste seisukohast. Samas on ühiselt omaksvõetud väärtushinnangud omakorda suunajaks töötajate isiklike valikute ja tegevuse ühtlustamisel.

Oleme väärtuspõhise juhtimissüsteemi jõudnud aastaid tagasi loomuliku toimimise käigus otsides n.-ö. oma teed. Hiljem, olles veendunud selle süsteemi tõhususes, leidsime oma valikutele kinnitust ka teoorias. Olles kristlikku maailmavaadet esindav organisatsioon, on väärtuste esil hoidmine meile eriliselt oluline. Me mõistame väärtuste all midagi, mis on aluseks kogu meie identiteedile nii organisatsioonina kui ka üksikisikutena, meie igapäevasele elule ja meie otsustele. Me mõistame, et seda olemise tuuma tuleb hoida ja kaitsta. Kui meie ise seda ei tee, ei tee ka keegi teine seda meie eest.

Kaarli Kooli väärtushoiakud avalduvad otseselt või kaudselt missioonis, eesmärkide püstitamises, tähtsate otsuste vastuvõtmises, käitumismallides ja igapäevase elu erinevates valdkondades.

Oleme avatud uuele, kuid meil on kindlad alussambad, mis püsivad ka pikemas perspektiivis ning mis meie olemasolu kannavad.

VPJ koosneb kolmest etapist: ühise väärtussüsteemi loomine; süsteemi kohandamine kogu organisatsioonis ja igapäevane toetav tegevus.

* * *

Ühise väärtussüsteemi loomine. Ühiste põhiväärtuste väljaselgitamine, sõnastamine ja lahtimõtestamine.

Kaarli Kool on loodud vajadusest pakkuda haridust kristlikus väärtuskeskkonnas. Seega on põhiväärtuste alus juba eeldusena alati olemas olnud. Sellegipoolest on väärtuste deklareerimisel alustatud terve meeskonna ühisest väärtuste ja nägemuse määratlemisest ning juhtkonna ülesanne on eelkõige olnud selle protsessi suunamine ning hilisem kokkuvõtete tegemine, fikseerimine ning tagasisidestamine. Oluline on olnud, et kõik saavad oma arvamuse välja öelda ja selle üle arutleda.*

Riikliku järelvalve teostaja:

Järelevalve teostaja veendus kooli dokumentatsiooniga tutvudes, tunde külastades ja erinevate kooliga seotud isikutega vesteldes, et koolis on meeldiv, toetav ja sõbralik õhkkond ning organisatsioonikultuur.

Õpetaja:

Nagu perekonnas, arutatakse kõik oluline koos läbi, iga liikme arvamus on oluline nii nagu ka iga liige ise.

Põhiväärtused on meie kooli kogu tegevuse aluseks ja need on püsivad. Lapsevanematele tutvustatakse neid lasteaiaga/kooliga liitumisel ning iga-aastaselt rahuloluküsitlusel uuritakse kodu ja kooli väärtuste kattumist. Lastega käsitletakse kooli põhiväärtusi pidevalt, nende tutvustamine ja ellu rakendamine on õppeprotsessi oluline osa.

Kuna viimastel aastatel on kollektiiv seoses kooliosa arenguga pidevalt suurenenud ja täienenud, oleme selle protsessi juurde mõne aasta järel ikka tagasi tulnud. Iga kord oleme kasutanud erinevat grupitöö metoodikat (nt. erinevad väärtusmängud, fotode pildikeel, arendustoimkonnad jms.) ning avastanud ka enda jaoks oma väärtuste juures uusi tahke ja sügavusi.*

Näide väärtuste sõnastamisest:

Kogu kollektiiviga vaadati üle olemasolevad kooli väärtused ja nende sõnastus. Seejärel anti kõigile ülesandeks kuu aja jooksul pildistada või otsida pite, mis kõige enam iseloomustaksid iga meie kooli põhiväärtust. Järgmiseks nõupidamiseks prinditi kõik pildid välja ja grupeeriti väärtuste kaupa.

Üheskoos vaadati ühe väärtuse kohta käivad pildid üle ja iga kollektiivi liige sai valida kolm talle enim seda väärtust iseloomustavat pilti. Nii selgusid enim „punkte“ saanud pildid. Sama tehti kõigi väärtuste piltidega.

Seejärel sõnastasime valitud piltidest lähtuvalt märksõnu ning täiendasime selle tulemusel olemasolevaid väärtusi kirjeldavaid tekste. Dokumentidesse lisati tekstide juurde ka valituks osutunud väärtusi iseloomustavad pildid.

Sellise protsessi tulemusel on meie põhiväärtused kõigi jaoks selged ja lahtimõtestatud ning ka omaks võetud. See loob eelduse, et neid igapäevases töös ka reaalselt aluseks võetakse

Uue inimese kollektiivi valimisel lähtume sellest, kas ta jagab meie ühiseid väärtusi ning adapteerimisprotsessis pöörame väärtussobivusele erilist tähelepanu.* Otsime eelkõige inimest (mitte ei täida ametikohta), teeme seda kollektiiviga koos ja väga oluline on kaastöötajate (mitte ainult juhtide) arvamus uue kolleegi suhtes. Ühine arusaam nii pedagoogilises kui ka maailmavaatelises osas annab võimaluse organisatsioon rajada usaldusele, mitte kontrollile. Kollektiivi kasv toob paratamatult esile ka vajaduse otsustusprotsessi diferentseerida. Päris kõiki otsuseid ei pea tegema enam kogu kollektiiviga, vaid tuleb jagada vastutust valdkonnapõhiselt. Selleks on loodud erinevaid

Riikliku järeelvalve teostaja:
Kõik õpetajad kinnitasid, et juhtkond on toetav ja mõistev, et õpetajate soovide ja seisukohtadega arvestatakse, et õpetajaid usaldatakse.

Riikliku järeelvalve teostaja:
Kooli õppe- ja arengukavas kirjeldatud väärtuskasvatus toimib ja vastavad põhimõtted ei ole ainult paberitel, vaid neid viiakse igapäevaselt reaalselt ka ellu.

Lapsesuu:
Signe on rõõmus direktor ja lahke direktor, ta hoiab meie kooli koos.

Õpetaja:
Oleme koos nii heas kui halvas, kanname üksteise koormaid ja jagame rõõme.

koostöövorme: kooliastmete nõupidamised, lasteaia nõupidamised, ülekooolilised seminarid, erinevad töögrupid, juhtimis- ja arendusnõupidamised, kooli nõukogu jms.

VPJ kohandamine kogu organisatsioonis.

Suhtlemine, väärtuste edasi andmine, protsesside väljatöötamine.

VPJ rakendamisel on määrava tähtsusega iga kollektiivi liikme isiklik osalus ja isiklikud väärtushinnangud. VPJ ei teosta mingi anonüümse organisatsiooniline struktuur, vaid selle organisatsiooni inimesed. Oluline on, et iga inimene tunnetaks, et tema mõtlemine ja otsused toetuvad samadele väärtustele ning nende kaudu on ka temal võimalik organisatsiooni tegevusele ja arengule kaasa aidata.

Enamik plaane, analüüse ja otsuseid koostatakse ühiselt. Selleks toimuvad süstemaatiliselt igakuised/-nädalased nõupidamised ning pikemad seminarid ja laagrid paar korda aastas. Sinna on kaasatud tõepoolest kogu kollektiiv ja nii möödunud õppeaasta analüüsid-aruanded* kui ka uue hooaja üksikasjalikud plaanid tehakse koos. Nii ei kajastu kokkuvõtetes, millest uued plaanid lähtuvad vaid juhtide arvamus, vaid igal töötajal on võimalus meie tugevustele ja nõrkustele subjektiivset tähelepanu osutada.

Näide seminaripäevast augustis 2018:

9.00 Hommikusöök

9.30 Hommikupalvus

Koosolek

Arengukava

Üldarengusuunad perioodiks 2019-2022

Tegevusvaldkondade eesmärgid 2019-2022

Uue õppeaasta väärtus, teema ja prioriteetidid

Aasta üritused (sisu, mis lasteaial ja koolil ühiselt, mis eraldi)

Sisekonverents

4 ettekannet

14.00 Lõuna

14.30 Ringsõit / matk ümbruskonnas

16.30 Koosolek

Ühiselt loetud raamatud + uued
 Õpetajate üritused algavaks õppeaastaks
 Sünnipäevade tähistamine
 Jõuluringid

Sisekonverents

2 ettekannet

18.00 Vaimulik kasvamine (koguduse vaimulik)

19.00 Õhtusöök

19.30 Õhtuprogramm

Sisekonverents - rahvalikud mängud

22.00 Õhtupalvus

Peame väga oluliseks erinevate üksuste ning juhtkonna ja töötajate omavahelist igapäevast koostööd ning suhtlemist olgu siis õppetöö korraldamise, erinevate ürituste organiseerimise, arendustoimkondade, töötajaga individuaalsete vestluste või ka lihtsalt igapäevase külg-külje kõrval tegutsemise kaudu. Igale töötajale on antud tema valdkonnas üsna suur vastutus viia ellu seda, mille otsustamisel on ta ise osalenud.

Ühine nägemus ja eesmärk on see, mis liidab ja edasi viib ning igal kollektiivi liikmel on selles oma tähtis roll vaatamata tema ametipositsioonile. Kollektiivis oleme teadvustanud, et oleme inimestena alati võrdsed, meil on lihtsalt erinevad ülesanded ja vastutus. Üks inimene ei pea olema spetsialist kõiges – meeskonna moodustabki see, et saame toetuda üksteise tugevustele.

Igapäevane toetav tegevus. Igapäevased otsused, käitumine, toetamine jne.

Igapäevane tegevus selles valdkonnas toimub eesmärgi nimel, et väljatöötatud väärtused ja juhtideed ei jääks pelgalt kõlavaks loosungiks, vaid oleksid tõepoolest organisatsiooni igapäevase tegevuse aluseks. See kõik ei tule muidugi iseenesest, vaid suure töö ja pideva eesmärgistatud tegevuse kaudu, mis on kindlasti töö- ja energiamahukam kui mõni muu meetod. Väljatöötatud väärtushoiakud ja

juhtideed tuleb kaasata igasse protsessi, mis organisatsioonis toimib – nii üksikisiku, meeskonna kui ka kogu organisatsiooni seisukohast.

Näide väärtuste kaasamisest 2017/2018 õppeaasta näitel:

Igal õppeaastal võetakse fookusesse üks viiest kooli põhiväärtusest nii, et viie aasta jooksul käsitletakse kõiki kooli väärtusi. 2017/18 õppeaastal oli fookusväärtuseks kristlik maailmavaade.

Suveseminaril ühise arutelu käigus mõtestati valitud väärtus lahti ja määratleti õppeaasta rõhuasetused. Sellest lähtuvalt sõnastati õppeaasta teema (Armastus on tegu: hoolin, märkan, teenin) ja prioriteetid nii organisatsioonis üldiselt kui õppe-kasvatustöös (nt. Väärtuskasvatuse tegevustes rõhutame: palve, eeskuju ja ligimesearmastus.). Eelnevast lähtudes suunati nende täitmiseks eesmärgid õppeaasta tegevuskavasse iga tegevusvaldkonna alla (1 näide igast tegevusvaldkonnast: organisatsioonis on rakendatud väärtushinnangutel põhinev juhtimissüsteem; läbi eeskujude, mängu/rollimängu, palve, situatsioonide, lugude on lastele räägitud kristlikust maailmavaatest; nõupidamiste algus- ja lõupalved lähtuvad eeskujude teemast; õppetegevustesse on kaasatud lapsevanemaid kui eeskujusid; nii ühiselt kui individuaalselt on korras hoitud meie käsutuses olevaid ruume: märkan, hoian ja hoolin.) Sealt edasi jõudsid eesmärgid ka rühmade, klasside, personali jm tööplaanidesse

Oleme püüdnud luua hästi toimivad meeskonnad nii kooli üleselt kui ka struktuuriüksuste kaupa ja toetada vastastikust usaldust, häid ning avatud suhteid ja kuuluvustunnet. Määrava tähtsusega on ka juhi ja juhtkonna isiklik eeskuju. Ühelt poolt on eesmärgiks iga meeskonnaliikme individuaalne haaratus, osalus ja enesejuhtimine ning teiselt poolt kollektiivsus ja ühisvastutuse teadvustamine. Kollektiivis on kõigil võimalus oma arvamust avaldada ja otsustamisel kaasa rääkida. Soovi korral on igapähe võimalus oma initsiatiivi rakendada kas projektide vedamisel, ettepanekute tegemisel või muul sarnasel viisil. Millised ideed ja ettepanekud ellu viiakse, sõltub nende sobivusest kooli üldiste alusväärtuste, eesmärkide ja prioriteetidega.

Meie kogemus näitab, et sellise juhtimisstiili rakendamine ei vaja pidevalt intensiivset ja kõvakäelist juhtimist. Probleemid lahenevad enamasti iseregulatsiooni ja enesejuhtimise teel, juhtkonna sekkumiseta. Vajadusel kasutame palju kovisiooni ja ühise probleemvestluse või arutelu võimalusi. Samas on siiski loodud tugimehhanismid juhtkonna, kooli nõukogu ning erispetsialistide (nt. psühholoog, vaimulik) poolt.

Juhtimine, igapäevased tööprotsessid, koostöö, vastastikune õppimine ja toetus on tugevasti kokku kasvanud. Oleme võrdväärset partnerid nii pikemaajalises strateegilises planeerimises kui igapäevaste operatiivsete otsuste tegemisel ja elluviimisel. Aktsepteerime ja usaldame üksteist spetsialistidena oma valdkonnas – õpetaja on pedagoogilistes otsustes kindlasti autoriteetsem kui juht ja vastupidi. Toimib ka vastastikune tagasiside andmise süsteem (kolleegi tagasiside)*, enesehindamine*, arenguvestlused* (nii direktori, õppealajuhataja kui ka pidaja esindajaga) ja meeskonnatöö analüüs, kus saab välja tuua personaalsed või meeskondlikud arengud, tugevused, nõrkused ning otsida parendusvõimalusi. Personali enesehindamine näitab, et inimesed tunnevad oma rolli meeskonnas ja on motiveeritud. Kollektiivi hinnangul on juhtkond toetav ja motiveeriv, otsustusvõimeline ja vastavalt vajadusele paindlik.

Kooli väärtused, missiooni, visiooni ja põhieesmärgid hoiame pidevalt nähtaval. Kogu planeerimisprotsess saab alguse arengukavast, õppekavast, tegevuskavast ja muudest sisedokumentidest. Nendest omakorda lähtuvad lühiajalisemad eesmärgid ja tööplaanid ning tegevust ühendavad põhimõtted. Tuleme nende aluste juurde tagasi iga uue hooaja planeerimisel ja hiljem analüüsimisel.

ASPEKTI TÕENDUSPÕHISE HINNANGU ALUSEKS ON:

- Personali eneseanalüüs;
- juhtkonna enesehinnang;
- kolleegi tagasiside;
- personali arenguvestlus;
- meeskonnatöö analüüs;
- kooli nõukogu arvamus;
- juhtimisvaldkonna meeskondlik analüüs;
- põhi- ja alusdokumentide analüüs.

PARENDUSVALDKONNAD JA EDASISED TEGEVUSED

Personali suur töökoormus seoses kooli pideva kasvamise ja arenemisega.

- Kooli kasvades vastutuse diferentseerimine.

	<ul style="list-style-type: none"> • Vajaduspõhiste arendustoimkondade loomine. <p>Vt. Ka keskkonna valdkonna 1. aspekti.</p>	
Aspekt 2.	<p>Kooli igapäevane tegevus lähtub teadlikust sihiseadest.</p> <p>Antud aspekt on väga tihedalt ja igapäevaselt seotud eelmise aspektiga. Seetõttu on neil ka palju kattuvaid valdkondi ja tegevusi.</p> <p>Kaarli Kooli arengukava ütleb: “Meie jaoks on areng koos kasvamine ja töötamine parema ja usaldusväärsema tuleviku suunas. Üksteist täiendades ja ühiseid eesmärke jälgides õpime ületama raskusi ning oleme avatud uutele ja edasiviivatele väljakutsetele.”</p> <p>Kogu meie kool on pidevalt arenev organisatsioon, mis ei saa kunagi valmis. Hetkel on peamine suund kasvada välja täiemahuliseks lasteaed-põhikooliks, aga ka juba olemasolevad valdkonnad ning tegevused vajavad pidevat analüüsi ning võimalusel parendamist. Arengule aitab kaasa kollektiivi ühine ja selge nägemus kooli missioonist, eripärast ja arengusuundadest. Kooli kogukonna ühine nägemus ja eesmärk on see, mis liidab ja edasi viib ning igal kogukonna liikmel on selles oma tähtis roll. Kui otsused ja sihid on koos seatud, on ka igal organisatsiooni liikmel suurem motivatsioon neid ellu viia. Just sellepärast on ka meie kooli analüüsi-, planeerimis-, ja arendusprotsess väga suures mahus ühisvastutus.</p> <p>Planeerimis- ja arendusprotsess lähtub eelmiste perioodide põhjalikust analüüsist. Kollektiiv seab ühiselt uue perioodi eesmärgid lähtuvalt analüüsi tulemustest ning muutuvast olukorrast ühiskonnas. Oluline on ühine arvamus, mis on saavutatud mõtete vahetamise käigus. See on ka väga rikastav. Kollektiivi liikmed võivad olla väga erinevad, kuid igaühel on oma tugevused ja anded. Ühiselt tegutsedes ei pea keegi meist olema spetsialist igas valdkonnas, vaid koos üksteist täiendades moodustame me pädeva, professionaalse ja laiapõhjalise organismi kooli edasiviimiseks.</p> <p>* * *</p> <p>Kogu kooli tegevus on lühemas ja pikemas perspektiivis analüüsitud ja eesmärgistatud.</p> <p>Kooli <u>missioon ja meie väärtused</u> on see tuum, mis näitab, milleks me olemas ja kuhu teel oleme. Missioon on ajas muutumatu, kuid arengukava perioodide analüüsis vaatame siiski ka selle alati üle, et vajadusel muutuva ühiskonnaga sammu pidada.</p>	

Planeerimine

Strateegiline planeerimine saab alati alguse kooli missioonist, väärtustest ja põhieesmärkidest. Vastavalt arengukava koostamise perioodile (hetkel seoses kooliastmete arenemisega on see 3 aastat) seatakse arengusuunad järgmiseks perioodiks ja siis juba valdkonnapõhised põhitaotlused ja eesmärgid. Nendest lähtuvalt koostatakse kolme aasta tegevuskava valdkondade põhisel.*

Arengukava eesmärgid jõuavad iga-aastase eesmärgistamise kaudu kooli õppeaasta tegevuskavasse – aasta prioriteetne väärtus ja teema, aasta prioriteetid nii kooliüleselt kui ka tegevusvaldkondade põhisel.* Nendest eesmärkidest, kooli traditsioonidest ning väljakujunenud töökorraldusest lähtuvalt koostatakse üldtööplaani.*

Nii pikemaajaliste kui ka õppeaasta eesmärkide püstitamisel annab oma panuse ka kooli nõukogu.

Näide nõukogu poolsest eesmärkide püstimisest:

Õppeaasta lõpus mõtiskles nõukogu ühiselt, kuidas liita meie oma lapsevanemaid aktiivse kogukonnaga – neile paremini teadvustada, et õpetajad ja lapsevanemad on partnerid, kes töötavad ühise eesmärgi nimel selleks hea tahtega koos panustades; ning kuidas ühtlustada neid lapsevanemaid, kes jäävad rahulikult kõrvale ja usaldavad oma lapse täiesti meie hoolde nende lapsevanematega, kelles löövad aeg-ajalt välja teenusepakkuja-ostja jooned.

Ühise arutelu käigus, kus oma arvamust avaldasid nii lapsevanemate, õpetajate kui ka pidaja esindajad jõuti järgmiste ettepanekuteni.

- Pereüritused (kas edaspidi võiks lapsevanemad neid rohkem ise korraldada? Natuke on muidugi koolipoolset korralduslikku tuge vaja. Seni on teeninud ühiseks tegusaks klassikollektiiviks kujunemisel hästi ka ühine sünnipäevade tähistamine nooremate hulgas);*
- Juba päris lasteaia alguses (nii vanuserühmi kui ka õppeaastat silmas pidades) pered omavahel suhtlema saada, omavaheline positiivne koostööine kontakt saavutada;*
- Korraldada lapsevanematele (ja ka kollektiivile) tuge andvaid ja innustavaid koolitusi;*
- Uute peredega vestluseile seniseid aktiivseid lapsevanemaid kaasata;*
- Hakata korraldama ka lasteaiast kooli tulevatele peredele vestlusi;*
- Hakata korraldama uuele I klassile integratsioonipidu, kuhu oleks aktiivselt integreeritud ka vanemate klasside lapsi/lapsevanemaid, et võiks toimuda nii meiepoolsete seniste heade tavade tutvustamine kui ka uute lapsevanemate küsimustele vastamine.*

Nõukogu ettepanekud arutati hiljem läbi ka personaliga analüüsisides mida, kuidas ja millal saaks rakendada.

Sellest lähtuvalt jõudsid konkreetseid eesmärgid juba järgmise õppeaasta tegevuskavasse (vestlused lasteaiast kooli tulevate peredega, pereüritused) ja pikemaajaliseks eesmärgiks „lapsevanemate tõhusam liitmine kooli kogukonnaga“. Eriti oluline on see just pidaja ja lapsevanemate nägemuse liitmise seisukohast.

Kõik need põhidokumendid ideestatakse ühiselt meie traditsioonilisel suveseminaril osaliselt kogu kollektiiviga, osaliselt rühmatööde kaudu. On oluline, et igal kollektiivi liikmel oleks ülevaade lisaks oma tegevusvaldkonnale ka sellest, mis toimub teistes tegevusüksustes või -valdkondades ja samas on vahel väga vajalik n.-ö. kõrvaltvaataja värske pilk. Selline protsess on kindlasti töö- ja ajamahukam kui juhtkonna poolne autoritaarne eesmärkide püstitamine, kuid samas väga motiveeriv, ühendav ja kokkuvõttes ka tulemuslikum.

Näide tegevuskava analüüsist ja koostamisest:

Talvisel seminaril jaanuari alguses toimub õppeaasta tegevuskava esimene analüüs.

Tavaliselt moodustame rühmad, kuhu kuuluvad nii lasteaiad kui kooli töötajad. Iga rühm analüüsib 1 – 2 tegevuskava valdkonda märkides ära, millised eesmärgid on täidetud ja millised veel mitte ning miks. Vastavalt analüüsile korrigeeritakse vajadusel ka rühmade/klasside jt tööplaane.

Sarnane analüüsiprotsess toimub õppeaasta lõpus juunis. Siis märgitakse töö käigus ära ka see, millised eesmärgid võiksid järgmisesse aastasse edasi kanduda, milliseid eesmärke peaks korrigeerima ja millised on lõplikult täidetud ning ennast ammendanud. Kogu kollektiiviga ühiselt arutletakse läbi õppeaasta prioriteetide täitmine.

Augustis koostatakse ühiselt uue õppeaasta tegevuskava toetudes eelmise analüüsile. Sarnaselt eelnevaga täiendatakse gruppides uut tegevuskava lähtudes 3-aasta tegevuskavast, uueks õppeaastaks võetud teemast ja prioriteetidest ning hetkel aktuaalsetest vajadustest

Siit edasi toimub planeerimine juba töövaldkonnapõhiselt ning rühma- ja klassikeskselt. Lisades sisehindamise käigus kogutud laste arengumääratluste tulemused, laste ja vanemate ootused, arenguvestluste tulemused ning erivajaduse määratlemise tulemused, koostatakse **lasteaias rühmade tegevuskavad*** ja laste individuaalsed eesmärgid. Aasta teemast tulenevad nädalateemad seovad eesmärgid, õppekava ja traditsioonid tervikuks.

Õpetaja:
Õppetöö planeerimisel arutleme, räägime läbi, anname nõu ja jälgime üksteise nädalaplaane inspiratsiooniks.

Koolis toimub planeerimine sarnaselt nädalaplaanide* alusel, mida koostavad ühiselt Interneti-keskkonnas kõik selle klassiga töötavad õpetajad. Nädalaplaane ja ainetevahelist lõimingut seovad aasta teemast ja üldpädevustest lähtuvad õppeperioodide teemad.*

Kuigi õppeaasta sisesed tööplaanid tehakse juba osauksuste kaupa, toimub siiski ühine planeerimistegevus nõupidamiste kaudu. Kord kuus toimuvad lasteaias ja koolis pedagoogilise nõukogu koosolekud, kus arutletakse nii eeloleva perioodi tööplaanide ja ettevõtmise kui ka sisulise arendustegevusi. Koolis toimuvad kord kuus kooliastme põhised nõupidamised laste individuaalse arengu ja eesmärkide toetamiseks. Lisaks peetakse vajadusel ka infotunde töökorralduslike küsimuste ja kavas olevate ürituste planeerimiseks.

Analüüs

Kaarli Koolis analüüsitakse süstemaatiliselt eesmärkide ja prioriteetide täitmist ning tehakse vastavalt sellele parandusi nii igapäevases tööprotsessis kui kaugemale ulatuvates plaanides. Suures osas toimub analüüsimine sisehindamisprotsessi kaudu.

Kaarli Kooli sisehindamine on koolisisene eesmärkide täitmise, tegevuse seadusandlikkuse ja ressursside otstarbeka kasutamise kontrollimise ning hindamise süsteem kooli arenguks vajalike juhtimisotsuste vastuvõtmiseks*. See on pidev protsess, mille eesmärk on tagada õpilase arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng ning kus nähakse erinevate töövaldkondade omavahelist seotust ning hinnatakse põhjus-tagajärg seoseid. Sisehindamisprotsessi on kaasatud kogu personal ja kõik huvigrupid (lapsed, lapsevanemad, pidaja, nõukogu). Vajadusel kaasatakse eksperte. Pidaja rahulolu, ettepanekud ja tagasiside on nähtaval läbi kooli nõukogu tegevuse. Aasta lõpus annab nõukogu kooli tegevusele oma hinnangu ning mõtteid edaspidiseks. Pidaja arvamus on meile väga oluline, sest tema otsustest sõltub meie nii materiaalne kui sisuline areng. Samas teeme pidajaga igapäevaselt väga tihedat koostööd olles vastastikku hästi informeeritud ning üksteist toetades (vt koostöö valdkonda).

Iga õppeaasta kohta koostatakse sisehindamise tegevusplaan*, kus on välja toodud tegevused, tähtajad, vastutajad ja läbiviijad. Erinevad hindamis- ja eneseanalüüsitegevused viiakse läbi süstemaatiliselt kogu õppeaasta jooksul ja kaetud on kõik tegevusvaldkonnad. Ühine analüüs toimub regulaarselt igakuistel nõupidamistel. Kaks korda aastas analüüsitakse möödunud perioodi tegevust põhjalikumalt vastavatel seminaridel: kooli ja lasteaias tasandil eraldi vastavaid eesmärke ja tegevusi ning kogu kollektiiviga ühiseid eesmärke, prioriteete ja alusdokumente (tegevuskava analüüs, hetkeseisu analüüs, töövaldkondade analüüs jms.). Rühmatööde ja ühiste aruteludega on kaasatud

kogu kollektiiv. Sellest lähtuvalt koostatakse poolaasta (jaanuaris) ja õppeaasta (juunis) aruanded, kus on välja toodud ka valdkondadepõhised tugevused ja parendusvõimalused. Kord arengukava perioodi jooksul koostatakse pikema perioodi analüüs ja aruanne. Sarnaselt teistele kooli tegevusvaldkondadele analüüsitakse juhtimisvaldkonna eesmärgi ja tegevust ühistel seminaridel grupitöö ja ühise arutelu käigus.

Kogu analüüsiprotsess on aluseks Kaarli Kooli tegevuse parendamisel, arengukava ja tegevuskava korrigeerimisel ning uute tegevuseesmärkide püstitamisel.

Näide aasta aruande koostamisest:

Talveseminaril jaanuari alguses alustatakse poolaasta aruande koostamist. Kõik õpetajad annavad teistele rühmade, klasside ja ainete kaupa ülevaate möödunud perioodist ja see protokollitakse.

Samuti koostatakse lasteaias perioodi õppe-kasvatustöö analüüs.

Seejärel analüüsitakse grupitööna iga tegevusvaldkonda (näiteks ajurünnaku meetodil) tuues välja valdkonna perioodi muutused/uuendused, tugevused ning nõrkused ja parendusvõimalused.

Selle analüüsi baasil koostavad direktor ja õppejuht poolaasta aruande.

Õppeaasta lõpus juunis täiendatakse poolaasta aruannet samuti ühise grupitööna arvestades siis juba ka teisel poolaastal toimunuga. Aruande lõplik koostamine jääb direktorile ja õppejuhile.

Arendustegevus

Arendustegevus on osa kooli planeerimisprotsessist, eriti on see aktiveerunud paaril viimasel aastal. On olemas laiem perspektiiv nägemus lasteaed-põhikoolist tervikuna, mille poole juba teel oleme, püüdes siiski hoida ja tugevdada juba olemasolevaid kooli väärtusi ja eripärasid. Arendustegevuses tehakse tihedat koostööd pidajaga, kooli nõukoguga ja lapsevanematekoguga. Erinevad toimkonnad käivad koos nii pedagoogide, lapsevanemate kui kooli juhtorganite tasemel.

Mitmendat aastat tegutseb pedagoogidest moodustatud väärtuskasvatuse arendustoimkond, mille eesmärk on analüüsida ja edendada meie kooli väärtuskasvatust nii laiemal põhimõtete tasandil kui igapäevaselt läbi erinevate protsesside. Paar aastat tagasi anti välja ka raamat "Väärtuskasvatusest Kaarli Koolis", mis on toetav materjal nii õpetajale kui lapsevanemale.

Kooli nõukogu, mis käib koos keskmiselt kord õppeperioodi jooksul, on võtnud eesmärgiks olla toetavaks partneriks just kooli arendus teemadel*. Nõupidamistel on põhjalikult analüüsitud ja ideestatud aktuaalseid teemasid ning tehtud konkreetseid ettepanekuid kooli edasiseks arenguks.

Näide nõukogu ettepanekutest kooli arengu osas.

Iga õppeaasta lõpus analüüsib nõukogu möödunud õppeaastat ja toob välja rahulolu ja parendusaspektid, mida arvestame järgmise õppeaasta planeerimisel ja eesmärgistamisel.

Eelmise õppeaasta lõpus oli näiteks põhjalikuma arutluse all kooli juhtimissüsteem. Kool on kasvanud ja sellega seoses kasvab pidevalt juhtkonna koormus. Meie koolis on lapsevanematel ja õpetajatel tavaks paljude küsimustega pöörduda otse direktori või õppejuhi poole. Väikeses kogukonnas on see tervitatav ja toimiv ning näitab usalduslikke suhteid, aga inimeste arvu suurenedes hõlmab see juba liiga suure osa juhtkonna igapäevasest tööst ja takistab muude töökohustustega tegelemist. Iga pisem probleem ei peaks minema otse juhtkonnale, vaid esmajoones rühma- või klassiõpetajatele, eripedagoogile ja kui vaja, alles siis juhtkonnani. Esimene probleemi lahendaja on alati oma rühma või klassi õpetaja. Järgmiseks kaasata tugispetsialiste või ainevaldkonna juhte.

Kuna kool kasvab veelgi ja kõik struktuurid ei ole veel lõplikult välja arendatud, otsustati see teema uue arengukavaperioodi üheks eesmärgiks võtta: Astmelise juhtimismudeli loomine ja sissetöötamine;

Praeguseks on juba ka esimesed reaalsed tegevused ellu rakendatud: vanemate teavitamine, koostöö tõhustamine tugispetsialistidega, aga ka täpsem vastutusvaldkondade jagamine juhtkonna siseselt.

Koos kooliosa avamisega kutsuti ellu lapsevanematekogu, mis on avatud kooli ja lasteaia kõigile lapsevanematele, kes tahavad panustada meie kooli arengusse. Palju on kaasa aidatud kooli traditsioonide väljakujunemisele ja erinevate ettevõtmiste läbiviimisel.

Näide lapsevanematekogu tegevusest.

Kolm aastat tagasi käivitasime oma kooli ehituse toetuseks lisarahastuse kampaaniat. Ühe ettevalmistava tegevusena korraldasime lapsevanematekogus ideetalgud erinevate heategevuslike ettevõtmiste korraldamiseks. Selle tulemusena tekkis mitmeid toredaid ideid, mida oleme ka realselt ellu viinud.

Näiteks otsustasid lapsevanemad panustada jõuluaega, kui meie kirikus toimub väga mitmeid suure publikuhulgaga jõulukontserte ning pakkuda publikule enne ja pärast kontserti jooki ning suupisteid.

Sellest on kasvanud praeguseks välja juba traditsioon kontserdikohvikute näol. Vanemad valmistavad suupisted ja joogid ning müüvad neid ise enne ja pärast kontserti. Samas on võimalus tutvustada ka meie kooli läbi infomaterjalide. Kohviku tulu läheb täies mahus kooli ehituse toetuseks. Alati pärast jõuluaega analüüsitakse lapsevanematekogu koosolekul kuidas seekord läks ja mida saaksime vajadusel muuta. Eelmisel aastal näiteks otsustati kontserdid konkreetsetelt rühmade ja klasside vahel ära jagada. Igal kollektiivil on nüüd valitud kontserdil täisvastutus kohviku läbiviimise eest. See on vähendanud eestvedajate koormust, suurendanud teiste lapsevanemate teadlikkust ning ühendanud rühmade/klasside kollektiive. Vanemad on andnud tagasisidet, et see on olnud väga ühendav ja kogukonnatunnet loov ettevõtmine. Lisaks on kontserdikohvikutest tulnud märkimisväärne toetus meie kooli ehitusfondi.

Viimastel aastatel on lapsevanematekogu olnud aktiivne kaasplaneerija kooli üldise arengu eesmärgistamisel ning koolimaja ehituse korraldamisel. Moodustatud on mitmeid väiksemaid toimkondi konkreetsete temade läbimõtlemiseks ja elluviimiseks.

Näide lapsevanematekogu koosoleku päevakorrast 03.10.2017:

Uue kooli kodulehe tööversiooni tutvustamine ja arutelu.

Klasside ja lasteaia rühmade esindusisikute valimine.

Kokkuvõtte heategevuskontserdist – mis õnnestus, mida järgmisel aastal teisiti teha jms.

Sügisese poolaasta heategevusürituste planeering, täpsemalt kontserdikohvikute ideestamine.

Lapsevanemate kontaktide kogumine – kuidas kaardistada koolisisest olemasolevaid oskusi ja teadmisi, mida saaksime koolimaja ehituse ja kooli arenduse jaoks kasutada.

Lasteaia laste toiduraha – eralasteaedade peredele ei kompenseerita, kas saaksime midagi ette võtta.

Koolimaja ehitus – ideestatakse võimalusi rahastuskampaaniate läbiviimiseks.

Erinevatel perioodidel on ellu kutsutud teisigi arendustoimkondi konkreetsete valdkondade edendamiseks ja eesmärkide saavutamiseks (näiteks õppekava arendus, ainekavade arendus, töökasvatuse arendus jms.).

Pildid: [1](#), [2](#), [3](#)

	<p>ASPEKTI TÕENDUSPÕHISE HINNANGU ALUSEKS ON:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Personali eneseanalüüs; ● juhtkonna enesehinnang; ● juhtimisvaldkonna meeskondlik analüüs; ● tegevuskava analüüs; ● arengukava analüüs; ● tagasiside kooli nõukogult ja pidajalt; ● möödunud tegevusperioodi ja hetkeseisu analüüs. 	
--	--	--

VALDKOND	KOOSTÖÖ JA HEAD SUHTED	
VALITUD ASPEKTID	<ol style="list-style-type: none"> 1. Toimib tõhus koostöö erinevate huvigruppide vahel 2. Toimib tihe koostöövõrgustik erinevate partneritega koolielu mitmekesistamiseks ja rikastamiseks. 	
Aspekt 1.	<p>Toimib tõhus koostöö erinevate huvigruppide vahel.</p> <p>Koostöö sisaldub olulise teemana meie kooli aluspõhimõtetes, millest saavad omakorda alguse ka lühiajalisemad eesmärgid. Tuleme oma aluspõhimõtete juurde tagasi iga uue hooaja või arengukava perioodi planeerimisel ja hiljem analüüsimisel. Mõned näited Kaarli Kooli viimaste aastate prioriteetidest ja suundadest, mis puudutavad koostööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Üks arengukava suundadest perioodiks 2013-2016: Kollektiivi ühtsuse suurendamine ja koostöö arendamine; ● Õppeaasta 2016/17 üks prioriteetidest: Oleme oma tegevuses orienteeritud koostööle ja tulemusele, tehes seda ausalt; ● Tegevuskava 2016-2019 üks prioriteetidest: koostöövalmidus ja avatus suhetes teiste haridusasutustega. <p>Koostöö puhul peame oluliseks, et tegutseme ühistest väärtustest lähtuvalt ühise eesmärgi nimel. Tähtis on üksmeelne tegutsemine kogukonna kõigil tasanditel: lapsed, õpetajad, kooli juhtkond, lapsevanemad, kogudus. Meile oluliste väärtuste kestmise ja edasiandmise eelduseks on koostöövalmis, sõbralik ja tegus kogukond, mille liikmed võivad olla erinevad, kuid igaühel on oma ülesanne. Täiendame üksteist ja oleme leplikud ning tänulikud ka üksteise erinevuste suhtes. Apostel</p>	<p>Lapsevanem:</p> <p><i>Tõhusa koostöö aluseks Kaarli Koolis on üksteise austamine ja usaldamine. Igaüks tunnetab oma rolli, teab oma kohustusi ja ka õigusi ning teab, et selles koostööahelas ollakse partnerid, unustamata siiski, et laps on laps ja täiskasvanu on täiskasvanu.</i></p>

Paulus on öelnud: „Sest nii nagu ihu on üks tervik ja sel on palju liikmeid, aga kõik selle ihu liikmed, kuigi neid on palju, on üks ihu, nõnda on ka Kristus.“ (1Kr 12:12).

Lastevaheline koostöö

Hooliva ja armastava keskkonna loomine on olnud Kaarli Kooli üks olulisemaid põhimõtteid. Kui laps tunneb end väärtuslikuna, on ta avatud ka kaaslaste suhtes ja valmis sõbralikuks koostööks.

Meie koolis tegutsevad erinevate majade, rühmade ja klasside lapsed üsna palju koos. Kuigi igapäevaselt töötavad lasteaia majad ja kool eraldi, ollakse suures plaanis otsekui üks pere. Aasta jooksul on Kaarli Koolis mitmeid ühisüritusi, kus osalevad nii kooli kui ka lasteaia lapsed koos (nt. lõikustänapüha, adventiküünla süütamine, vabariigi aastapäev, jõulu- ja 2. ülestõusmispüha jumalateenistus)*. Koolilapsed käivad vahel lasteaialastele koolis õpitud tutvustamas (nt. õpetajate päev, mardipäeva tähistamine Saksamaal) ning lasteaialapsed koolitunde vaatamas. Laste arengu seisukohalt on väga oluline, et lasteaia ja koolilapsed üksteist teavad ja aeg-ajalt midagi koos teevad: lasteaialastel tekib arusaam, et nad saavad lasteaiaast edasi eelkooli ja kooli minna, koolilastel on võimalus noorematele eeskujuks olla, neid aidata ja toetada. Tekib turvaline ja kodune tervik.

Näide kooli ja lasteaia ühisest mardipäeva hommikust:

3. klass käib igal aastal mardipäeva eel lasteaia Pilvekese rühmale tutvustamas saksa keele tundides tuttavaks saanud saksa mardipäeva traditsioone. Lapsed jutustavad eesti keeles loo Püha Martini elust, laulavad saksakeelse mardilaulu ja tutvustavad käsitöötunnis meisterdatud Saksamaal traditsioonilisi mardilaternaid. Lasteaialastele on ürituse käigus õpetatud ka lihtsaid saksakeelseid viisakusväljendeid. Lasteaialapsed laulavad eesti mardilaulu, koos lahendatakse lasteaialaste antud mõistatusi.

Tegevus on seotud mitmete Kaarli Kooli põhiväärtustega (nt kristlik maailmavaade, juured)

Eesmärgid:

- lasteaia- ja koolilaste omavaheline koostöö
- ainetevaheline lõiming koolis (saksa keel, eesti keel, käsitöö, väärtusõpetus)
- koolitundides ja lasteaia õppetegevustes õpitu tutvustamine ja kinnistamine
- esinemisjulguse ja eneseväljendusoskuse harjutamine nii eesti kui saksa keeles

Õpetaja:

Majade siseselt on koostöö väga hea ja majadevaheline samuti – rohkem ei jõuaks ega tahakski.

Lapsesuu:

Mulle valmistab rõõmu koolis see, et sõbrad aitavad mind.

Mardipäevanädala hommikuringide vestlustes selgus, et koolilapsed käisid mardilaupäeval sõpradega marti jooksmas ja kasutasid tavatraditsioonide kõrval ka koolis meisterdatud laternaid ja õpitud saksakeelset mardilaulu. Ka lasteaiapäevade ja -lastega vesteldes on mardiiiritust iga kord positiivselt esile toodud: lastele on meeldinud koolilastega rohkem tuttavaks saada, lapsed on oma mängudes kasutanud näiteks ka kuulnud saksakeelseid viisakusväljendeid

Juba sõimerühmast alates suunavad õpetajad vestluste ja rollimängude abil lapsi sõbralikult koos mängima ja tegutsema. Lasteaias pakuvad võimalusi eri rühmade lastel üksteist tundma õppida ja koos tegutseda. Ühised päeva algused, õueajad ning ka lasteaiapäeva lõpp veedetakse koos teiste oma maja rühmadega. Laste igapäevase omavahelise suhtluse käigus tekkivate probleemsete olukordade puhul peame nii lasteaias kui ka koolis oluliseks kohest märkamist ja sekkumist, lapsi suunatakse probleemide üle arutama ja kokkuleppeid tegema.

Koolitundides rakendavad nii klassi- kui ka aineõpetajad sageli paaris- ja rühmatööd, õpilasi suunatakse koostööd tegema erinevate klassikaaslastega. Väga loomulik on laste meelest ka klassidevaheline koostöö. Ülekoolilistel spordipäevadel ja mälumängudel moodustatakse alati segavõistkonnad. Harvad ei ole ka kahe klassi ühised õppekäigud või väljasõidud. Koolilastel on alates teisest kooliastmest võimalus koostööks ka õpilasfoorumi raames. Vahel sünnivad laste koostööst spontaanselt ka suuremad projektid, nt. kooli ajaleht, esinemised kooli üritustel jms. Vahetundideski tegutsevad erinevate klasside lapsed sageli koos, saalis on võimalus mängida sportlikke mängu. Vahel korraldavad kõiki klasse ühendavaid vahetunde ka õpetajad (nt. tantsuvahetund, vaikuse vahetund).

Kooli personali koostöö

Kaarli Kooli kollektiiv lähtub ühtsetest väärtustest, mis toetuvad kristlikule maailmavaatele. Meie meeskonnatöö analüüsid ja õpetajate enesehinnangud näitavad, et Kaarli Kooli ühis- ja meie-tunne on tugev, inimesed on abivalmis ja koostööaltid. Uute inimeste valimisel peame suuresti silmas just väärtusühitsust, isiksuslikku sobivust ja meeskondlikkust.

Meie lasteaiarühmade õpetajad teevad tihedat koostööd õppetegevuste ja ürituste planeerimisel. Väga tähtis on ka igapäevane õlg-õla tunne ja üksteise toetamine päeva planeerimisel ja läbi viimisel.

Lapsevanem:

Minu põhiline arusaam Kaarli Kooli puhul on see, et me kõik kokku oleme justkui üks perekond, kellel on sarnased väärtushinnangud. Mina tunnetan küll, et enamus lapsevanemaid suhtuvad selles koolis üksteisesse, õppimisse, lastesse jne hoopis teisiti kui nn tavakoolis, kus ma ei pruugi teisi lapsevanemaid tänaval ära tundagi.

Koolis teevad õpetajad koostööd nii õppeainete lõimisel, õppekäikude ja ürituste korraldamisel kui ka kooli arendustegevuses. Õpetajatel on võimalus käia kolleegide avatud tundides.* Nii lasteaias kui koolis tunnevad õpetajad kõiki lapsi ja vajadusel tegelevad ka kõigiga. Õpetajad usaldavad üksteist nii professionaalsel kui ka väärtushinnangute tasandil.

Peame oluliseks, et kõik tähtsad otsused tehakse ühiselt, kõigil kollektiivi liikmetel on võimalus kaasa rääkida ja teha parendusettepanekuid. Personali nõupidamised on tähtis osa meie igapäevatööst. Nii lasteaial kui koolil toimub pedagoogilise nõupidamise koosolek korra kuus. Koolis toimuvad lisaks vähemalt 4 korda aastas ka õppenõukogu koosolekud, kord kuus ka kooliastmepõhised nõupidamised laste individuaalse arengu toetamiseks ning vajadusel infotunnid töökorralduslike küsimuste ja kavas olevate ürituste ühiseks planeerimiseks.

Kaks korda aastas võtame kokku kogu kollektiivi ühisteks seminarideks, kus analüüsime möödunud perioodi, planeerime uut ja jagame kogemusi sisekonverentsi raames. Vajadusel moodustatakse õpetajatest töörühmi erinevate koolielu puudutavate teemade arutamiseks ja sügavamaks läbi mõtestamiseks. Aasta jooksul toimuvad mitmed kollektiivi ühendavad ühisüritused ja kokkusaamised (õpetajate päev, jõuluõhtu, kevade algus). Suvel toimub kolmepäevane seminar-laager, kus tehakse tööd, aga ka lõõgastutakse ühiselt. Ühist vaimset soodustavad nõupidamisi ja ühiseid kogunemisi alustavad palvused, mida viivad läbi erinevad inimesed kogu kollektiivist. Kord kuus on võimalus toetada oma vaimset kasvamist vestlusingides koguduse vaimuliku juhendamisel.

Koostöö peredega

Lisaks personali omavahelisele koostööle pöörame suurt tähelepanu ka suhtlemisele ja koostööle peredega. Igapäevane vahetu suhtlemine, postiloend, Studiumi keskkond, igakuine infoleht lasteaias*, stendid, koosolekud, arenguveestlused jm. infokanalid toimivad väga aktiivselt. Lapsevanemaid on kaasatud võimaluste piires igapäevasesse õppe- ja kasvatustöösse. Näiteks käivad nad aeg-ajalt oma eriala esindajatena tundides rääkimas või tegevusi läbi viimas. Lisaks lapsevanematele on Kaarli Kooli ümber tekkinud lasteaia vilistlaste võrgustik (sageli Kaarli Koolis käivate laste õed-vennad), kes samuti tulevad lastele oma tegemistest ja kogemustest rääkima, midagi õpetama või esinema. Samuti on peredel võimalus osaleda õppekäikudel ning aidata nende korraldamisel. Lapsevanemad saavad kaasa rääkida, kooli arengut toetada ja oma ideid teostada ka

Õpetaja:

Väga hästi toimib see, et osa arenguveestlusi õpetajatega viib läbi koguduse vaimulik, kellega õpetajad saavad rääkida ka oma vaimsest arengust ja kasvamisest.

läbi lapsevanematekogu, koos käiakse umbes kord perioodis. Lapsevanematekogu ühendab lapsevanemaid nii lasteaiast kui ka koolist. Näiteks on moodustatud lapsevanematekogu baasil mitmed toimkonnad kooli ehituse lisarahastuse leidmiseks (advendikohvikud, heategevuslaadad jne). Vähemalt kaks korda aastas toimuvad kõigil rühmadel/klassidel lapsevanemate koosolekud* ja lisaks lapse arenguvestlused ning loengud lapsevanematele. Õppeaasta jooksul toimuvad erinevad pereüritused nii rühmade/klasside kui ka kogu kooli ja kogukonna tasandil.

Koostöö kooli pidajaga*

Koostöö Kaarli kogudusega on igapäevane ja tihe. Kooli tööd tunnustatakse ja toetatakse pidaja poolt, tajutakse, et ajame ühist asja.* Kooli ja lasteaia lapsed puutuvad sagedasti kokku erinevate koguduse töötajatega ja nende ruumid asetsevad lähestikku. Vaimulikud osalevad aktiivselt koolielus. Koguduse abiõpetaja Kaisa Kirikal on ühtlasi ka kooli kaplan, kes viib koolis igal esmaspäeval läbi kooliastme ühise hommikupalvuse, toetab erinevate teemade lahti rääkimisel, viib läbi lasteaia ja kooli ühiseid palvusi ja jumalateenistusi. Samuti osaleb koguduse õpetaja Jaak Aus nii sisuliste kui ka kooli arengut puudutavate küsimuste lahendamises. Kõik kooli pidulikud üritused ja erinevate kirikuaasta pühade tähistamised toimuvad koolil ja lasteaial Kaarli kirikus. Kuna koolil on pidajaga ühised ruumid, raamatupidamine ja majandamine, siis suhtleme nendes küsimustes igapäevaselt. Praegusel arenguperioodil on eriti aktuaalne koostöö koolimaja edaspidise arengu ja ehitustegevuse korraldamisel.

Koostöö kooli nõukoguga

Koolielu toetab ning aitab arendada kooli nõukogu, kuhu kuuluvad pidaja, lapsevanemate ja õpetajate esindajad.* Kogunetakse 4-5 korda aastas. Viimase aasta jooksul on nõukogu töö läinud sisulisemaks kui kunagi varem, seda eriti just kooli arendusega seotud teemadel.

Koostöö koguduse lastetöoga

Koostöö koguduse lastetöoga on aktiivne. Mitmed õpetajad on samaaegselt ka vabatahtlikud koguduse lastetöö tegijad. Kord kuus toimuvad pereüritused ja perekohvikud, mis on avatud nii koguduse kui ka kooli peredele. Koolilapsed esinevad koguduse jumalateenistustel ja üritustel ning osalevad aktiivselt koguduse lastelaagrites.

	<p>Pildid: 1, 2, 3, 4, 5, 6</p> <p>ASPEKTI TÕENDUSPÕHISE HINNANGU ALUSEKS ON:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Personali eneseanalüüs; ● personali arenguestlustus; ● kolleegi tagasiside; ● kollektiivi meeskonnatöö analüüs; ● huvigruppide rahulolu uuringud – lapsed, lapsevanemad, pidaja; ● kooli nõukogu perioodi analüüs; ● põhi- ja alusdokumentide analüüs ühistel nõupidamistel; ● poolaasta ja õppeaasta aruanded. <p>PARENDUSVALDKONNAD JA EDASISED TEGEVUSED</p> <p>Lapsevanematekogu kohatine madal initsiatiiv (Alati ei ole kohal kõikide rühmade ja klasside esindajad).</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Lapsevanematekogu rolli ja funktsiooni parem teadvustamine. ● Lapsevanematekogu juhtimise delegeerimine lapsevanematele endile. 	
Aspekt 2.	<p>Toimib tihe koostöövõrgustik erinevate partneritega koolielu mitmekesistamiseks ja rikastamiseks.*</p> <p>Koolielu toetamiseks ja rikastamiseks ning ka õpilaste maailmapildi laiendamiseks peame lisaks kogukonnasisesele ühistegutsemisele väga oluliseks ka sõbralikku ja konstruktiivset koostööd erinevate partneritega.</p> <p>Koostöö kultuuriasutustega</p> <p>Õppekäigud on Kaarli Koolis õppeprotsessi lahutamatu osa. Selle tulemusel on tekkinud koostööpartnerite võrgustik erinevate kultuuri- ja haridusasutustega, kus meie kooli- ja lasteaialapsed ekskursioonidel või muuseumitundides käivad. Tihe koostöö on praktiliselt kõigi Tallinna <u>kesklinnas paiknevate kirikute, muuseumide, raamatukogude ja teatritega</u>. Sageli käivad meie lapsed ka kaugemal - <u>Kadrioru Kunstimuuseumis, KUMUs, Eesti Vabaõhumuuseumis, loomaaias, botaanikaaias</u> ja mujal. Väga populaarsed on lastemuuseumi <u>Miia-Milla-Manda</u> programmid. Kui teatrites või kinos on mõni perioodi- või nädalateemaga seotud etendus, lasteprogramm või -film,</p>	<p>Õpetaja: <i>Niguliste muuseumi töötaja tagasiside meie klassile oli: “Küll teie lapsed on viisakad ja oskavad hästi kaasa mõelda ja rääkida! Teie kooli klassid võiks olla uute muuseumitundide katseklassideks.”</i></p>

külastatakse ka neid. Partnerid tunnevad ja usaldavad Kaarli Kooli ning kutsuvad meie lapsi juba ise oma üritustest osa võtma. Vahel ühendavad lapsed harivate ekskursioonide ja muuseumitundidega ühised sünnipäevapeod kogu klassi või rühmaga. On klasse ja rühmi, kus sellest on vanemate ja õpetajate vahelise koostööna saanud rikastav traditsioon.

Näide koostööst:

Üheks heaks näiteks on praegune 5. klass. Konkreetsemalt võib muuhulgas välja tuua nende õppekäigu TTÜ muuseumisse, kus lapsed meisterdasid valgusele reageerivaid roboteid ja tutvusid lähemalt valguse ja elektri teemadega. Õppekäigu lõpus kaeti sünnipäevalaud ja kogu klass pidas koos ka kaaslaste sünnipäeva.

Eesmärgid:

- kodu ja kooli ning lastevaheline koostöö
- klassi ühtsuse kujundamine ja kaaslaste erinevuste aktsepteerimine
- vanemate omavahelise positiivse suhtluse soodustamine
- õppekäigu sidumine koolis samal ajal toimuva leiutamise konkursiga

Kooli leiutamiskonkursil osales hiljem klassist 5 õpilast, kes said inspiratsiooni õppekäigust. Niisugune ühisürituste traditsioon on aidanud klassil kujuneda ühtseks ja koostöövõimeliseks kollektiiviks, mida on märganud ning välja toonud aastakokkuvõtetes ka aineõpetajad. Ka vanemad suhtlevad omavahel tihedalt. Näiteks on lapsevanemate kirjalikust ja suulisest tagasisidest välja tulnud, et koopereerutakse laste kooli ja ringidesse viimisel, perekonnad suhtlevad omavahel ka kooliväliselt, lapsed on peale koolipäeva ja suviti üksteisel külas.

Ka õpetajad käivad silmaringi avardavatel õppekäikudel teistes haridus- ja kultuuriasutustes. Samuti kutsume erinevaid spetsialiste ja huvitavaid inimesi külla oma tegevust ja ideid tutvustama. Õpetajad osalevad võimalusel nii linna kui ka riigi tasandil toimuvatel erinevatel konverentsidel ja projektides. Lapsed on käinud esinemas nt. Perekeskuse konverentsil, toimetulekuraskustega inimestele, Käo Tugikeskuses „Pääsusilm“, Riigikogus, kristlikel laulupäevadel jne.

Koostöö saksa keele õppimise ja õpetamise alal

Goethe Instituut (GI) on üle maailma tegutsev Saksa Liitvabariigi kultuuriinstituut, mille eesmärgiks on edendada saksa keele õpet ja tegeleda rahvusvahelise kultuurialase koostööga. Kaarli Kooliga

teeb Tallinna GI koostööd õpetajate täiendõppe, varajase võõrkeeleõppe ja saksa kultuuri tutvustamise alal. Oleme käinud lastega mitmetel GI poolt korraldatud saksakeelsetel laste üritustel. Saksa Liitvabariigi Välismaise Koolihariduse Keskus on Kaarli Koolile abiks õpilaste saksa keele taseme testimisel vastavalt Euroopa Nõukogu keeleõppe raamdokumendile.

Koostöö teiste haridusasutustega

Põhiliselt teeme koostööd meile sarnaste väärtuspõhimõtetega koolide ja lasteaedadega. Kristlikest koolidest suhtleme tihedamalt Tartu Luterliku Peetri Kooli ja Toomkooliga.

Eesti Kristlike Erakoolide Liidu (EKEL) kaudu teostame erinevaid ühisprojekte üle Eesti (õpetajate koolitused ja väärtuskonverentsid) ning osaleme hariduselu korraldamisel riigi ja omavalitsuse tasandil. Kaarli Kool on EKEL juhatuse liige.

Kristlike koolide koostöö Tallinnas on sageli koordineeritud Maarjamaa Seltsi kaudu (iga-aastased palverännakud, jõulusõimede meisterdamine, kristlik laulupäev jm.).

Hea koostöö on meil ka Soome kristlike pedagoogiliste õppeasutustega, mille õpilased meie lasteaias ja koolis oma praktikaid teostavad.* Üks pikemaajalisi partnereid meile selles valdkonnas on Suomen Seurakuntaopisto, mille vahendusel jõuavad meieni praktikandid järgmistest õppeasutustest: Turun Kristillinen Opisto, Kalajoen Kristillinen Opisto, Kaustisen Evangelinen Opisto, Portaanpään Kristillinen Opisto, Jyväskylän Kristillinen Opisto.

Näide koostööst Tartu Luterliku Peetri Kooliga.

Kaarli Koolil on välja kujunenud hea koostöö Tartu Luterliku Peetri Kooliga. Teeme ühiskoolitusi, mis eelkõige põhinevad meie ühistel väärtustel (nt prof. Tõnu Lehtsaare suhtlemiskoolitus, Egle Säre koolitus lastega filosoferimisest). Oleme vastastikku külastanud kolleegide tunde ja jaganud vestlusringides kogemusi üldõpetuslikust pedagoogikast lähtuvalt ühistest kristlikest väärtustest.

Koolide juhid kohtuvad regulaarselt ka Eesti Kristlike Erakoolide Liidu tegevuse raames.

Eesmärgid:

- *kristlike koolide tihe koostöö*
- *mõlema kooli põhiväärtuste arendamine*
- *kogemuste jagamine ning rakendamine igapäevatoös*

Näiteks on Tartu Luterlikust Peetri Koolist saadud positiivse kogemuse eeskujul hakanud ka meie õpetajad klassides korraldama nn raamatukonverentse, kus lapsed saavad üksteisele esitleda loetud

raamatut. See arendab lastes esinemisjulgust ja –oskust ning aitab tekitada kaaslastes huvi erinevate raamatute vastu. Samuti kasutavad õpetajad aktiivselt ühiskoolitusel saadud lastega filosofoerimise oskusi erinevates tundides (nt hommikuringid, vestlused väärtusõpetuses, arutelud loetud raamatute põhjal kirjanduses).

Koostöö tugiteenuste pakkujatega

Oleme hea kontakti saavutanud EELK Perekeskuse ja Rajaleidja keskusega, kust saame vajadusel abi nõustamisküsimustes. Hea koostöö toimib eripedagoogi, logopeedi ja psühholoogiga. Vajadusel on võimalus kasutada ka mänguterapeudi abi.*

Koostöö omavalitsustega

Tihedalt suhtleme kõigi omavalitsustega, kust meie lasteaias ja koolis lapsi käib. Seda eelkõige pearaha ja majandusraha küsimustes, aga ka haridusvaldkonna küsimustes üldisemalt. Hea koostöö on meil Tallinna linnavalitsusega, mis aitab tagada turvatunnet meie peredele ja õpetajatele.

Pildid: [1](#), [2](#), [4](#)

ASPEKTI TÕENDUSPÕHISE HINNANGU ALUSEKS ON:

- Huvigruppide rahulolu-uuringud;
- tööplaanide analüüs;
- rühmade ja klasside õppetööaruanded;
- ürituste loetelu ja analüüs – aruanne;
- saksa keele õpetamise analüüs Goethe Instituudile;
- tagasiside praktikantidelt;
- tagasiside tugispetsialistidelt;
- perioodi analüüs pedagoogilistel nõupidamistel.

Lapsevanem:

Oleme väga tänulikud, et Kaarli Kooli tülles märkas õpetaja meie lapse õpiraskust ja suunas meid pöörduma Rajaleidja poole.

	<p>PARENDUSVALDKONNAD JA EDASISED TEGEVUSED</p> <p>Töökasvatuse ja loodushariduse süsteem vajab väljatöötamist.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Vastavalt ainekavadele ja õppeprotsessi vajadustele vastava kontseptsiooni väljatöötamine. ● Konkreetsete partnerite leidmine õppetegevuste läbiviimiseks väljaspool kooli. ● Töövarjupäevade sisseviimine III kooliastmes. 	
--	--	--

Analüüsi koostasid:

Kaarli Kooli väärtusarendustoimkond koosseisus Katrin Aksiim (kooli saksa keele õpetaja), Tiina Laid (kooli klassiõpetaja), Helen Treier (õppejuht), Mari-Ann Oviir (lasteaia õpetaja), Kristiin Agasild (lasteaia õpetaja), Meelis Holsting (kultuuri- ja arendustegevuse koordinaator, väärtus- ja usuõpetuse õpetaja koolis), Brigita Tasane (lasteaia õpetaja) ja Signe Aus (direktor). Analüüsi aluseks on sisehindamise protsessi erinevad tegevused ja mitmed analüüsid ning arutelud kogu kooli kollektiiviga.

Konkursitööga kandideerime tunnustusele „Hea kooli edendaja“.